

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre — — 36 kor.
 Fel évre — — 18 kor.
 Egy negyed évre 9 kor.
 Egy hóra — — 3 kor.

Nyitási közlemények
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasúti pályáján.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, augusztus 17.

A harminc éves magyar király.

IV. Károly király holnap tölti be harmincadik esztendejét és ezzel életének abba a korszakába jut, amelyről azt állapították meg a pszichológusok, hogy a férfi legfőnségebb energiáit és tulajdonságait juttatja érvényre. A szellemi és fizikai erők — úgy mondják — harminc és negyven esztendő között tombolják ki magukat a férfiban és ez az az időszak, amikor a teremő, alkotó képesség a legnagyobbszereű cselekvésre képes. Jézus harminckét esztendő korában jutott el a veres, töviskoszorus szent Golgotáig, harminckét éves korában érlelődött meg benne a világ megváltás magasztos, évezredek tündöklő fényét előre bevilágító tüneményes gondolata. A harmincadik esztendőben kezd a férfi ráeszmélni magasabbrendű hivatására és annak tekintni az életet, aminek a Teremő alkotta: a lelkes lények küzdőterének, a szellemi és fizikai érvényesülés beláthatatlan nagyságu csataterének. Az ember nagy feladatait és igazi kulturhivatását ekkor tudja csak valójában értékelni a férfiúi elme.

Harminc éves korban királynak lenni, milliók sorsát intézni, népek fenmaradása, vagy eltűnése fölött dönthetni, istenem, milyen kápráztató, földöntúli érzélem lehet. Ebben a korban, amikor lobog a férfiben az akaraterő, amikor ébrednek benne az évszázadokra szóló alkotások iránt való lelkes vágy, koronát viselhetni, a világhistoria legkritkább eseményei közé tartozik. Boldog lehet az a nép, amelynek ifjai erőteljű duzzadó királyává és százszoros örömet érezhet az az ország, amelynek uralkodója IV. Károly, aki trónralépésének legelső esztendejében bebizonyította, hogy a legszebb emberi tulajdonságokkal ákeskedik, mert a trón elérhetlen magasságában is megmaradt érző, gondolkodó, az idők és korszakok intő jeleit gyorsan megértő igaz embernek. Tetteiben, szokásaiban, családi életében az egyszerű, érző szív drága melege és világító lángja lobog s ez készíti őt olyan cselekedetekre, amelyek a rajongó szeretet tüzes forrásait fakasztják föl népei lelkében. A fia, Ottó trónörökös születése napját azal tette emlékezetessé, hogy megkegyelmezett a monarchia ellen sokat vétett cseh árulóknak; ezt is lelke legforróbb érzelmeinek szavára tette meg. Közöttünk, magyarok között

nincsenek árulók, tehát felséges királyunk a mi megkegyelmezésünkkel nem teheti a saját születés napját olyan illegüen nevezetessé, mint a csehekre. A magyar küzdött, vérzett és szenvedett ebben a világháboruban legtöbbet, aminthogy egy évez-

red óta talán mást se teszünk, mint küzdünk és bizva bizunk. Ifjú királyunk születésének ragyogó napján mi nem kérünk egyebet, mint azt, hogy engedjenek békeességben dolgozni, önállóan fejlődni és — ne bántsanak bennünket.

Atvetették a románokat a Szerethen.

Budapest, augusztus 16. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcstér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Marasescitől keletre német ezredek az ellenséget a Szerethen át visszavetették, miközben több mint 3500 foglyot, 16 ágyut és több mint 50 géppuskát szállítottak be. Strapaninál az ellenség súlyos jelentékeny erősítésekkel táplált támadásai megüusultak.

József főherceg vezérezredek arcvonala:

Az ellenség a felső Susita mentén a Vacoasától nyugatra és Sovejától keletre fekvő magaslatokra vonult vissza. Honvédezredek elragadtak tőle az Mt. Besboitului.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala.

Nem történt különös esemény.

Olasz és Balkán hadszintér:

Nincs jelenteni való. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Délkeleti hadszintér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg arcvonala:

A helyzeti változatlan.

József főherceg vezérezredek hadsereg arcvonala:

Trotusul völgytől délre fekvő hegységben az üldözési harcok folyamán német és osztrák-magyar csapatok több ízben megtörték az ellenséges utóvédek ellenállását.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Strapanitól és Panciutól északra porosz és bajor ezredek román és ujonnan odavetett orosz erők számos ellentámadását eredményesen visszaverték. A Szerethnél a nyugati parton még kitartó ellenséget csapataink erőteljes támadással a folyón át visszavetették. 54 tiszt, köztük franciák is, 3500 főnyi legénység, 16 ágyu és több mint 50 géppuska maradt kezünkön.

Macedóniai harcstér:

Nincs ujság. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Fellángolt a nagy csata Flandriában.

Berlin, augusztus 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcstér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Flandriában fellángolt a második nagy csata. A tüzérségi harc tegnap a tengerparton és az Iser és a Doule között ismét a legnagyobb hevességet érte el. Éjjelen át csökkenés nélkül folyt és ma reggel pergőtűzzé fokozódott. Ezután Hirschhoote és Witschate között 18 kilométer arcvonalszélességben sűrű tüzhullámok mögött az angol gyalogság támadásba fogott. Artoisban Hulluch és Lens között az angolok már tegnap reggel 4 kanadai hadosztállal támadtak. A legerősebb tüzhatás után behatoltak első állásunkba és új erők állandó harcbevételével igyekeztek Lens mindkét oldalán a betörési

helyet mélyíteni. A talált parancsok szerint a támadások célja a 4 kilométerre arcvonalunk mögött fekvő Veldin Le Vieil falu volt. Egész nap tartó elkeseredett harcokban csapatunk ellentámadással a betört ellenséget állásaink harmadik vonalán túl vetették vissza. Az angolok nyeresége csekély. Az ellenség este új támadásokkal, amelyeket 11-szer megismételt, még egyszer szerencsét próbált. Az ellenséges romanhullámok arcvonalunk előtt összemomlottak. Hulluchtól délre és Enstól nyugatra a támadókat, akik állásunknál a legsúlyosabb veszteségeket szenvedték, visszavetettük. St. Quentinél a franciák útján különösen élénk tüztevékenységet fejtettek ki. A belső városra irányzott több mint 3000 lövéssel sikerült nekik a paplakot felgyújtani. Innen a tűz átcsapott a székesegyházra s amely este 8 óra 30 perc óta lángokban áll.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Chemin des Dames középső részében a tüzérégek egész nap élénk harci tevékenységet fejtettek ki. Miután egy előretörés már reggel meghiusult, Cerny és Hurtebise között körülbelül 5 kilométer szélességben este erős francia támadások következtek. A támadások ismétlődtek, az ide-oda hullámzó harcok egész éjszaka is tombolt. Összes állásaink birtokunkban maradtak. A hiábavaló támadások az ellenségnek súlyos véráldozatába kerültek. Verdun északi arcvonalán a tüzérégi harc délelőtt ismét nagy hevességre fokozódott, de francia részről nem folytatták oly hevességgel, mint augusztus 12-ikén és 13-ikán. — Ludendorff, első főhadiszócska. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Esterházy Móric gróf távozása

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Egyik fővárosi estilap a következőket jelent a miniszterelnökváltozásról: Esterházy Móric gróf miniszterelnök a jövő héten kezdi meg azt a huzamosabb szabadságát, amelyre egészségi állapota miatt van szüksége. A szabadságolás alkalmassá királyi kéziratral történik. Ugyancsak királyi kézirat fogja megbízni Apponyi Albert gróf közoktatásügyi minisztert mint a kormány legidősebb tagját, hogy Esterházy gróf távollétében ideiglenesen vezesse a miniszterelnökséget. Amennyiben azonban a távozás a válságot véglegesen megoldaná, ez esetre Andrássy Gyula gróf az egyedüli jelölt a miniszterelnökségre.

A másik hír a miniszterelnökváltozásról ezeket mondja: Az kétségtelen, hogy a miniszterelnök távozása befejezett dolog. Esterházy Móric gróf megrendült egészségére való hivatkozással még a múlt heti kihallgatáson felajánlotta a felségnek lemondását és ezt követőleg a bécsi Jockey-klubban szűkebb barátai körében megmondotta, hogy megvált a miniszterelnöki székétől. Időközben azután a kormányt támogató pártok körében és különösen minisztertanácsai részéről nagy erővel megindult a kapacitáció abban az irányban, hogy Esterházy most még ne távozzék el véglegesen, hanem csak hosszabb szabadságra menjen és így mozdítsa elő lehetőségét annak, hogy a mostani rendszer uralmán maradjon. Bizonyos jelek arra valianak, hogy Esterházy Móric gróf engedett barátai rábeszélésének. A miniszterelnök a jövő héten tényleg megkezdte huzamosabb szabadságát. Távozásának oka csakugyan elsősorban egészségi állapota, de eködvétlenedéséhez nem kis mértékben politikai körülmények is hozzájárultak. Ugy mondják, zokni vette Károlyi Mihály grófnak szeptember 9-ére hirdetett beszámolóbeszédét, amit a Károlyi párti sajtó kielezeten fenyegetésként szegzett a miniszterelnök mellé, hogy a kompromisszumos megoldást megelcsússza és kiforszírozza a párt bizonyos személyi követelését. Ha illetékes helyen a válságnak üszig való kitolása mellett döntenek, akkor a felség Esterházyt királyi kéziratral szabadságra es ugyancsak királyi kéziratral fogja megbízni Apponyi Albert grófot, mint a kormány legidősebb tagját az ideiglenes kormányelnökségre.

Mértékadó helyen változatlanul Zichy János gróf személye áll előtérben, mint akit egy kibontakozási program megvalósítására legalkalmasabbnak tartanak. Lehet, hogy a megváltozott viszonyok gróf Zichy Jánostól az eddig követett taktika helyett egy másikat kívánnak, esetleg olyant, amely kevesebb kedvező a kormányt támogató pártokra. Akárhogyan is lesz azonban, két dolog egészen bizonyos: Hogy Bécsben a választások tervét véglegesen elejt-

tették és hogy egyetlen megoldási eszközzel a koncentráció kínálkozik, amelynek megvalósítására Zichy János gróf a legalkalmasabb.

Miskolcra jelentik, hogy ott ma délelőtt tizenegy órakor folyt le Nagy Ferenc főispáni beiktatása. Az installáción jelen vált Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter is, aki a főispáni eskütétel és programbeszéd után a törvényhatósági bizottság üdvözlésére adott válaszában elsősorban a közéleti kérdésekkel foglalkozott, majd az aktuális politikai eseményekről a következőket mondotta:

— Én ma sem akarom teljesen feladni azt a reményt, hogy a gondviselés megtartja Esterházyt a haza szolgálatában. Esetleg egy rövid pihenés után, amelyre mostan lélek és idegölő munkája után tényleg rászolgál, újból a közjavára fordíthatja majd kiváló tehetségét. De ha én csalódom s ha a sors nem így akarja, akkor változásról csak abban az értelemben lehet beszélni, ha azt a feladatot, amelyet ő férfias eréllyel vállalt és amelynek keresztülvitelére a kormányt támogató pártok magukat kötelezték, a felség bizalma át fogja hátrítani olyasvalakire, akinek egyénisége és személyisége elég garanciát nyújt arra nézve, hogy a választójogi reformot keresztül akarja és keresztül fogja vinni, ha lehet ezzel a parlamenttel, ha kell ennek is. Én részemről csak egy olyan kormánytagja tudnék maradni, mely első feladatának a választójogi reform megvalósítását tekinti.

Felemlék

az ügyvédek díjait.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délután Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter elnöklésével értekezlet volt, amely azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a hivatalból kirendelt védők díjazását szabályozza. Az anketén résztvettek Greccsák Károly államtitkár, valamint a budapesti bíróságoknak, valamint az ügyvédi kamarának küldöttei.

Vázsonyi igazságügyminiszter kijelentette, hogy a közzvédők díjazását nem tartja ma már megfelelőnek és ezért a megjelentektől véleményét kért az időszerű felemlés mértékére. Az elhangzott érveket összefoglalva a miniszter úgy nyilatkozott, hogy a mai 20 koronás napi díjat 40 koronára kell felemléni.

Figyelmébe ajánlotta a miniszter az értekezletnek, hogy legigazságosabbnak tartaná, ha megállapítják a védői díjak minimumát és maximumát és az a nézet alakult ki, hogy a minimum legyen 50 korona, a maximum pedig 200 korona és a kettő közötti méltányos összeget a

bíróság állapítsa meg.

A gondnokságok és bünygyi védelmek kérdésének rendezését is szükségesnek tartja a miniszter, akinek véleménye szerint ezek a jövedelmek a háborúból visszatérő ügyvédek részére tartassanak fenn.

A pártfogó ügyvédek díjazásának kérdését is most akarja rendezni Vázsonyi, akinek az a véleménye, hogy az esetre, hogy ha az ügyvéd az ellenféltől nem kapja meg a díjat, akkor az államnak kell őt kártalanítania.

Az egész ügyvédi díjszabás rendezésére — mondotta a miniszter — is sor kerül, mert erre a polgári perrendtartás keretein belül felhatalmazása van.

Megalakult

az aradi altruista bank.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rokonszenvenvel kísérte Aradváros és a vármegye közönsége azt a mozgalmat, amelyet a megyei nagybirtokosok Békés-Csanád és Torontál vármegyei kartársaikkal egyetemben indítottak meg egy olyan részvénytársaság létesítésére, amely maga anyagi erejével a mai kornak megfelelő egészséges földbirtokpolitikának akar a segítő eszköze lenni. Az Aradi Közlöny többször írt arról, hogy az érdeklődés eme törekvés iránt oly élénk, hogy a részvényaláírási felhívást oly szimpátiával fogadták, hogy a legrövidebb idő alatt tuljegyezték a rendelkezésre álló részvényeket. Az alapítók augusztus 15-én délelőtt 11 órára hívták össze a részvénytársaság alakuló közgyűlését, amely igen élénk érdeklődés és részvétel mellett zajlott le. Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár helyiségében megtartott közgyűlésen az alapítók nevében Vásárhelyi József az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke nyitotta meg a tanácskozást és indítványára elnökké Károlyi Gyula grófot választották meg. Az elnök megállapította, hogy a részvényesek az alakuló közgyűlésre szabályszerűen meghívatlak. Megjelent 53 részvényes, akik 2646 részvényt képviselnek, a közgyűlés tehát határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Köpf János dr.-t, annak hitelesítésére Szalay Antal és dr. Parecz Béla részvényeseket kérte fel. Megállapítja, hogy összesen 5285 részvényt jegyeztek tehát tuljegyzés történt és a részvénynek re 2.166.850 korona lett befizetve. Miután összesen 5000 részvény lett kibocsájtva, az alapítóke biztosítva van.

Dr. Köpf János olvastá fel ezután az alapszabálytervezetet, amelyet a közgyűlés a maga egészében elfogadott. A társaság alaptőkéje 4 millió korona, amely 5000 darab 800 korona névértékű részvényből áll. A társaság célja ugy a saját maga részére, mint megbízások alapján ingatlanok vásárlása, haszonbérletek szerzése, kis és középbirtokok alapítása, telepítések keresztülvitele, a magyar gazdaközönség birtokszerzésének előmozdítása.

Köpf dr. bejelentette, hogy az alapítók az első három év tartamára a következőket nevezték ki a társaság igazgatóivá:

Gróf Károlyi Gyula, gróf Breda Viktor, Vásárhelyi József, báró Solymossy Lajos, Kintzig János, Návay Tamás, Purgly László, Rónay Jenő, Beliczay Géza, Vásárhelyi Dezső, Schill József, báró Urbán Péter, Vertán István.

A felügyelő-bizottság tagjaivá a közgyűlés Vásárhelyi Jánost (elnök), Dániel Endrét, dr. Hász Sándort, Veinrich Lajost és Leölkes Bélát választotta meg és évi díjazásukat 5000 koronában állapította meg.

Parecz Béla dr. indítványára a közgyűlés kimondotta, hogy az alapítóknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, majd Károlyi Gyula gróf elnök megköszönte a részvényesek érdeklődését és kérve, hogy az érdeklődést a jövőben is tartásák fenn az intézettel szemben, a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlés után az igazgatóság ülést tartott, amelyen az igazgatóság elnökévé Károlyi Gyula grófot, ügyvezető-alelnökké Vásárhelyi Józsefet és a részvénytársaság jogtanácsosává Köpf János dr.-t választották meg.

Az alakuló közgyűlésen jelenvoltak a következők: Adelmann Károly, Beliczay Géza,

br. Bohus Lajos, Daniel Viktor, Borsós Gyula, Daniel Endre, Faragó Rezső, dr. Fetter Elemér, Fodor Gyula, Gantner Károly Groszmuik József, Hegyi Albert, Heinrich Sándor, dr. Holz Antal, Hunyadi József, Ipolyi-Keller Iván, gr. Károlyi Gyula, dr. Kabdebó Antal, Kayser Elek, Kuntzig János, Kneffel Lajos, Krizsán Sándor, dr. Köpi János, Kollmann Armin, Leöikes Béla.

Péchy Árpád, Purgly Emil, Purgly László, Récsy Miklós, Rónay Jenő, báró Solymossy Lajos, Salgó Pál, Solymos József, Szalay Antal, dr. Szalay Géza, Török Géza, dr. Török Ferenc Tüdös Béla, br. Urbán Péter, Vásárhelyi Dezső, Vásárhelyi János, Vásárhelyi József, Vásárhelyi László, Vertán István, Veinrich Lajos, Vikol Gergely.

Hazaárulás vádja

egy Aradra irt levél alapján.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Bécsből jelenté tudósítók: A bécsi hadosztály bíróság előtt egy hunyadmegyei tanító állott hazaárulással vádolva egy levél miatt, amelyet egyik Aradon szolgáló ismerősének Rossu Száva szakaszvezetőnek irt. Matics Péter brádi tanító egy igen poétikus irást küldött Aradra és ez volt az alapja a vádnak és a tegnap megtartott katonai bírói tárgyaláson főleg azt a kérdést vitatták, vajjon az embernek egyféle stílusa van-e, vagy pedig aszerint, hogy az ember kinek ír, többféleképen stilizál, illetve tud stilizálni. Matics, aki szintén mint szakaszvezető szolgál a hadseregben, fellengős stílusú levelet fogalmazott meg, amelyben gyakran fordul elő a hit, a haza, szabadság, a hajnali és több ilyen kifejezés és azzal a felszólítással végződik, hogy ki kell tartani a hitben és azon a helyen, ahová az embert a hivatása állítja.

A vád azt állítja, hogy a levél dikiója, néha a szó szerinti értelmezése semmi büntetendőt nem tartalmaz — szándékosan homályos és fátyolos azért, hogy annak tartalmát csak beavatottak értsék meg. A fellengzős kifejezések csak takarói egy politikai agitátor szavainak, aki magyarellenes tendenciákat követ. A vádhatóság erre a véleményre a brádi főszolgabírónak kijelentése után jutott, amely szerint Matics tanító politikai tekintetben megbízhatatlan és magyargyűlölő, továbbá, mert a vádhatóság illetékes helyről azt az értesítést kapta, hogy a levél nyelvezete, a fellengzős kifejezések rendkívül jellemzők, mert a magyar-román agitátorok propaganda írásaikban ilyen módon szoktak írni.

A vádlott a főtárgyaláson tagadta, mintha levelével a magyar nemzet ellen akart volna izgatni és hogy azzal büntetendő cselekményt

követett volna el. A levelet úgy kell venni, amint az írva van, semmi sines abban homályos, vagy fátyolos.

Ügyész: En nem tartom az ön levelét oly ártatlannak, mint a hogy azt ön mondja. Mit ért például a „szabadország” kifejezés alatt?

Vádlott: Az ellenségtől megszabadított földet, a hazát, Ausztria-Magyarországot.

Ügyész: Mit ért ön a levelében többször előforduló „hit” szó alatt?

Vádlott: Semmi mást, csak a vallásos hitet.

Ügyész: Ezt is kétségbevonom, más személyekhez irt leveleiben egész más és nyílt stílust használ ön. Minthogy minden embernek csak egy stílusa van és nem szokott többféle képen írni, világos, hogy az ön közönséges levelei, melyekből több fekszik a bíróság elé, tükröztetik vissza az ön stílusát, míg az inkriminált levél, amely válogatott kifejezéseket tartalmaz, egy meghatározott célt szolgál. Indítványozom, hogy a törvényszék olvastassa fel a vádlott magánleveleit, hogy lássuk, mennyire más a vádlott közönséges írásmódja, mint a vád tárgyává tett levelébe.

A védő ellenőzte a levelek felolvasatását és a bíróság azt nem is rendelte el.

A brádi községi bíró és Szabó községi jegyző a vádlottat derek hazafinak mondták. Egy százados, kinek parancsnoksága alatt vádlott a harctéren volt, vitéz katonának és kifogástalan patriotának jellemezte vádlottat, akit az ezüst vitézségi éremre terjesztett fel, amit az meg is kapott. Az ügyész egész terjedelmében fenntartotta a vádat, a bíróság azonban felmentő ítéletet hozott.

Reinhardt kosztümjeit ellopták Püspökladányban

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyváradi rendőri tudósítók tolla alá most olyan riport került, amelyet a maga tarkaságával megirigyelhetne akámelyik filmgyárnak a dramaturgia.

Van ebben a riportban német frontszínház a legelőkelőbb fajtaiból való bukaresti előkelőségek jótékony bazára, román háború kárvalottjai, mesés összegeket képviselő értékes kosztümök és az egész dolog egy szenzációs vasuti lopásba csúcsosodik ki, amely robogó gyorsvonaton, Püspökladány és Nagyvárad között történt.

Részletesen pedig ez a riport a következő:

Néhány hete már annak fogja a berlini Residenz-Theater több előkelő tagja, mint frontszínház működött Bukarestben, ahol különösen a nagyszámu német katonaság de a város román előkelőségei is, nap-nap mellett zsúfolt házat biztosítottak a Residenz-Theater sággónejának.

A társulattal lent járt maga Max Reinhardt is, akit a bukaresti helyőrség tisztokra felkért, hogy vegyen részt társulatával egy rendezendő nagyaránu ünnepélyen.

Károly király születésnapján, e hó 17-én kellett volna lezajlania ennek a nagy és a bukaresti román előkelőségek bevonásával is rendezendő jótékony ünnepségnek, amelyben való részvételre Max Reinhardt a legnagyobb készséggel tette meg a szükséges intézkedéseket.

Reinhardt Berlinbe sürgönyözött, hogy a frontszínház primadonnája számára a legpompásabb estélytoaletteket és a rendezendő disz-előadás számára a legértékesebb kosztümöket küldjék el Bukaresibe.

Arra a nagy értékre tekintettel azonban, a melyet ez a ényes ruatár képvisel, a színház vezetőségének két tagja: Franz Rosmann és Paul Reinhardt személyesen utaztak Bukarest felé, még pedig oly óvatosan, hogy csak a kisebb értékű holmikat adták fel személypodyás gyanánt, míg körülbelül százezer korona értékű kosztümöket és estélytoaletteket nagy bórindokban magukkal vitték az első osztályú ülkebe.

A férj, a feleség és a huszár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Furcsa és nem mindennapi szerelmi históriáról suttoznak most városzerte. A szokatlan és a francia vigjátékokra emlékeztető eset központjában egy nemrég nősült fiatal ügyvéd áll, ki jelenleg az olasz harctéren teljesít katonai szolgálatot. A fiatal férj, kiröllegjobb ismerősei sem merik azt állítani, hogy nem féltékeny természetű, fájdalmas szívvel egyezett csak bele abba hogy a puha családi fészket felcserélje a Karszt szakiaszival, de hát — mint katonáknál mondani szokás — parancs: parancs, a zord vezetéség nincs tekintettel még a legszentebb és legnemesebb szerelemre sem.

A fiatal asszonyka busan kísérté ki férjét, immár a hadnagy urat — a vasutra, sűrű könyhullások, forró csókok és ölelések, majd kendőlobogtatás s a vonat eltűnt a sötét éjszakában, a fiatal asszonyka pedig busan tért haza az árván hagyott kis fészekbe.

Telt-múlt az idő, jöttek a harctérről a ró-

zsaszini kártyák, meg a mindenről beszámoló hosszú levelek, miglen egyszer csak a legszebb és legideálisabb egyetértést egy durva és diszszimens hang zavarta meg. És itt kezdődik az elmaradhatatlan harmadiknak, a férj jóbarátjának a szerepe. A sok illatos hazuról kapott levelek mellett egy idegen levelet is kapott a hadnagy ur, amelyben a jóbarát arról értesíti a férjet, hogy míg ő odakinn a harctéren a hazát védi, addig az itthon maradt menyecske cseppet sem igyekszik betartani az asszonyi hűséget hanem ugyancsak belemerül a szerelem karjaiba. A férj eleinte tudomásul sem vette a levelet, de később, mikor az önzetlen barát gyarkrabban küldte mérget lehelő leveleit, sőt részletesen és tárgyilagosan le is írta, hogy a sötét éjszakai órákban egy kardos és sarkantus alak szokott besurranni a lakásba, kinos és mardosó féltékenységgel vett rajta erőt, viziókat látott, majd szörnyű és véres bosszura határozta el magát.

Halaszthatatlan ügyeinek elintézésére szabadságot kért, amit — mivel akkor éppen csendes volt a front — meg is kapott. Három nap alatu radon volt. Csendben jött és jöve-

teléről nem éresített senkit. Kigyalogolt a lakásához és a sarkon lesben állt. Várt türelemmel, míg aztán ürelmét siker koronáza. Az ellenkező sarokról egy köpenybe burkol kardos, sarkantus alak sompolygott a kapu elé, zsebéből kulcsot vett elő, óvatosan körülnézett, majd hirtelen besurrant a kapun, melyet be sem zárt.

A lesben álló férj egy darabig várt még, bár vére lázasan lüktetett, szeméi előtt karikák táncoltak, majd hirtelen elhatározással kirántotta szolgálati fegyverét és berohant a nyitva hagyott kapun, fel egyenesen a feleség hálószobája elé. Egy pillanatig megállt az ajtó előtt és hallgatózott. Belülről halk nevetés és csókok cuppnása hallatszott. Megnyomta a kilincset, de az ajtó nem engedett, zárva volt. Belülről elfojtott suttozás és mozgolódás hallatszott. Az atléna erejű férj erre vállának egyetlen rándításával betörte az ajtót és kezében a magásra emelt revolverrel, berohant a hálószobába. És ott látta feire nem magyarázható helyzetben a — szobaleányát egy jóképű huszáru társaságában. A szerelmes pár rémülten nézett a zilált tekintetű revolveres alakra, kibén a legjobb akarat mellett sem bírták felismerni a gazdát.

A Residenz-Theater kiküldöttei Berlinből el is jutottak Püspökladányig, ahol leszálltak, hogy a vasuti vendéglőben némi frissítőt vegyenek magukoz.

A vendéglős óriási forgalmának forgatagában meglehetősen sokáig tartott, míg a berliniek megkapták a frissítőt és így történt, hogy mire újból kiérték az állomásra, már mozgásban volt a nagyváradi felé haladó vonat.

A Residenz-Theater megbizottainak még csak annyi idejük maradt, hogy felkapaszkodjanak egy másik kocsira.

A legközelebbi állomáson, ahol a vonat megállt, Franz Roczmann és Paul Reinhardt siettek az eddig elfoglalt fűkéjükbe, ahol azon-

ban már teljesen idegen, eddig nem látott utasok ültek a drága értékes kosztümmel terhelt elegáns bőröndök azonban eltűntek.

A két berlini ur Nagyváradig utazott és itt egnap feljelentést tettek Jánossy Gyula tb. rendőrkapitánynál arról az érzékeny veszteségről, amely őket Püskésbányára utaztatásban érte.

A rendőrség büntügyi osztályának vezetője, megtette nyomban a szükséges távirat és telefonintézkedéseket a vasuti lopás tettesének közrekerítése véget ésmozgósította a nagyváradi detektiveket is, különösen annak kinyomozása végett, nem kísérelték-e meg Nagyváradon az ellopott kosztümmök értékesítését.

Báró Metzgerné házassági kaució s pere.

(Érdekes ügy az aradi törvényszéken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szokottan ügyben ítékezett ma az aradi törvényszék polgári tanácsa. Domány József és fia Domány János aradi bornagykereskedő és szőlőbirtokosok pert indítottak báró Metzgerné született Domány Jozefin ellen.

Domány József és János tulajdonát képező szabadságtéri két emeletes palotára rá van táblázva a katonai kincstár részére negyvenezer korona, amelyet házassági kaució gyanánt tábláztak be öv. báró Metzgerné, született Domány Jozefin javára, amikor az aradi Metzger báró, azóta elhunyt és. és k. kapitányhoz ment feleségül. Domány József, a báróné apja és János, a báróné öccse, Metzger báróné örököseiből, — amikor néhány évvel ezelőtt a vagyonszétosztása megtörtént — negyvenezer koronát levontak azzal a kijelentéssel, hogy azon állampapírokat vásárolnak és az állampapírokkal helyettesíteni fogják a hadügyminiszteriumban a jelzalog bekebelezését, amelynek ellenében a kapitány özvegyének intézkedni kellett volna, hogy a negyvenezer korona kaució terhet a kincstár töröltesse le a Szabadságtéri házról.

Domány József és János egész mostanig vártak, hogy megtörténjen a letörlés, mivel azonban erről nem kaptak értesítést, azt hitték, hogy báró Metzgerné nem akarja letörletetni a negyvenezer korona terhet. Ezért az aradi törvényszék előtt pert indítottak báró Metzgerné ellen és kérték a törvényszéket:

A férfi kezéből kihullott a revolver, örömeiben nagyot ordított, nem kis bámulatára a meglepett szerelmes párnak. Majd hosszas magyarázat után megtudta, hogy a nagysága gyakran szokott a mamájánál aludni és itt szegyenkezve vallotta be a szobacica, hogy ez alatt az idő alatt meg szokta őt látogatni az — unokabátyja, ki egy nagyváradi huszártisztnél tisztiszolga. A boldog férfi afeletti örömeiben, hogy a rágalmozó levelek csak alias házasságok voltak, husz-husz koronát nyomott a szerelmes pár markába és boldogan elrohant az anyósához, ahol tényleg a legédesebb álomba merülve találta feleségét.

A férfi másnap bosszút lühegve rohant a hitlen barát lakására és itt érte csak a legnagyobb meglepetés: barátja már két éve orosz fogságban van és mindössze egyszer adott hírt magáról.

A boldog férfi nem kutatta tovább az éretlen tréfa szerzőjét, hanem örülve az így módon szerzett szabadságnak, tízennégy napig újra belemélt a boldogság tengerébe.

utasítsa az özvegyet a negyvenezer korona kaució terhet töröltetésére.

A tárgyalást tegnap tartották meg Szabó István törvényszéki bíró elnöklésével. A törvényszék megállapította, hogy Domány József és János a negyvenezer korona értékű papírt nem az állampénztárban helyezték el, hanem az Aradi Első Takarékpénztárnál, holott a magánpénztárak az ilyen ügyekben illetéktelenek. A hadügyminiszteriumnak a házassági kauciókat rendező szabályzata szerint ugyanis a kauciók értékű papírokat nem magánintézetnél, hanem az állampénztárban kell letenni. A törvényszék ezen az alapon a felpereseket a bárónéval szemben elutasította és terhükre negyvenháromezer korona perköltséget állapított meg. Metzger bárónét Lukácsy Lajos, a felpereseket pedig Kertész Miksa dr. képviselte.

Tábornokok börtönében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egész világ izgalommal kérde, vajjon mi történhetik az oroszországi Kronstadtban, amely annyi komoly bajt okoz az orosz ideiglenes kormányának. Még nem volt rá példa a világtörténelemben, hogy egy város olyan szerepet játszik valamelyik országban, mint ez a kikötő. Egy angol újságíró a kronstadti katonatanács engedelmével látogatást tett ezen az igen érdekes helyen.

Elbeszéli a többek közt, hogy elvezették őt a fogházakba, amelyekben a cári uralom ügynökeit zárták el. Az első fogházban körülbelül száz csendőrt és titkosrendőrt talált. A szobák igen rosszak és több cellában egyetlen ablak sem volt. A foglyok nagyjából hatalmas, erős fiúk, s az aruk a rossz ellátás és a rossz lakás következtében valóságos állati benyomást kelt. Némelyiken még rajta volt az egyenruha.

— Rossz sorsuk van magukra itt? kérdezte az újságíró.

— Bárcsak a frontra mehetnénk, hogy harcolhatnánk, vagy dolgozhatnánk, mert itt ugylátszik szándékosan éhenhalatnak bennünket.

Egy másik fogházban admirálisokat, tábornokokat és sok tisztet találtam, — írja az angol zurnalista. Azt beszélték nekem, hogy mielőtt Kronstadtba megérkeztek a pétervári forradalom első hírei, azonnal letartóztatták őket. Hónapok óta vannak fogságban a nélkül, hogy bárki is érdeklődött volna irántuk. Kíséreltem felém fordulva így szól:

— Én ugyanebben a fogházban nem három hónapig, hanem három évig ültem, mert

egy szociálista röpiratot találtak nálam. Az egész idő alatt nem voltam bíró előtt.

Kíséreltem arra figyelmeztettem, hogy ennek a fogháznak a berendezése nem embernek való.

— Ha ezek az urak gondoltak volna arra, hogy valamikor ők is idekerülhetnek, akkor bizonyára gondoskodtak volna, hogy emberhez méltó fogházakat építsenek Oroszországban.

Az orosz tengerészet mindig forradalmi érzelmű volt. Kronstadt volt az a központ, amelyet a cári uralom azért teremtett meg, hogy a forradalmi gondolatot elnyomja. Igen sok tengerészrel beszéltem, akik elmondották nekem, hogy életfogytiglani száműzetésre voltak ítélve, Szibériából szöktek meg és visszajöttek Kronstadtba, hogy folytassák a forradalmi propagandát. Azelőtt úgy bántak velük, mint a kutyaikkal, nem szabad volt nekik még a főutcákon sem sétálni, vagy nyilvános helyen megjelenniük és a legkisebb mulasztásnál verték őket. A forradalom első napján az admirális háza elé vonultak, kihurcolták őt az utcára, agyon lötték és elégették a hulláját. A vas és vér törvényo uralkodott Kronstadtban és a tengerészek visszafizették ezt a forradalom első napjaiban.

— Este elvittek a meggyilkolt admirális házába, amely most a forradalmárok birtokában van. A tágas termekben, ahol egykor fényesen kitüntetett tiszték tartottak haditanácsot, most csak hosszú hajú forradalmár diákok és matrózok vannak. Azt hittem, hogy esupa veszedelmes emberrel fogok találkozni, mert valamennyi igen szelíd és kedves volt. Forradalmi gondolataik nem ölelnek fel többet, minthogy a marxizmus gyakorlati alkalmazását követelik és még az anarchisták is békés tolsztojánusok, akik irtóznak a vértől. Másnap egy hajógyárba vittek, ahol igen szorgalmas munka folyik. Minden magányár katona és munkástanács felügyelete alatt áll és a hasznát a munkások osztják szét. Az egész szigeten be van vezetve a nyolc órás munkanap, ha sürgős a munka, akkor három órával többet kell dolgozni.

Örizeiben az igazi szeszcsaló.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A félmillió koronás szesz csalásban maeste fordulat történt. Kohn Lajost, akinek feljelentésében a rendőrség már az első pillanattól nem hitt, ma este újra kihallgatták és vallomása ma már igazabbnak látszik. Weinreb Bertalan ugyanis, aki 130.000 koronát adott át Kohnnak, hogy részes lehessen a szesz vásárlásban, ma már azt állította, hogy Kohn őt becsapta és a pénzt nem adta át senkinek és hogy Fekete Lajos nevű ember nincs is. Kohn azt mondotta a rendőrségen, hogy ő a fivérével kapta a 120.000 koronát amelyet állítólag, mint a maga részét átadott Feketének. Megidéztek Kohn Sámuel, a fivérét, aki azt vallotta, hogy ő sohasem adott a fivérének pénzt. A rendőrség erre Kohn Lajost őrizethe vette. Minthogy azonban Kohn Sámuel vallomása szintén gyanút keltő oly irányban, hogy ő tudott öccse terveiről, holnapra utat beidéztek, de már ma detektív felügyelet alá helyezték és senkivel nem érintkezhetik. A rendőrség azt hiszi, holnap kideríti, hogy ki az a harmadik személy, akinél a kicsalt összeget Kohn elhelyezte.

Az „ARADI KÖZLÖNY”-nek nemcsak közleményei, hanem a hirdetései is érdekesek.

Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

Gárdonyi Géza levele az Aradi Közlönyhöz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az „Aradi Közlöny“ vitte a város közönsége elé azt a gondolatot, hogy Gárdonyi Géza a kiváló magyar regényíró a kulturpalota igazgatói székébe vágyódik, hogy az egri otthonában csendben meghúzódva élő poeta szívesen jöjjön Aradra, hogy irányítója legyen felírásúlsre váró kulturális irodalmi és művészeti életünknek.

Szívesen adtunk kifejezést a gondolatnak, mert esetleges megvalósulásától reméltük legelső sorban irodalmi életünk életre ébredését. Ugy hittük, hogy egy Gárdonyi Géza a maga szellemi kiválósága köré tudja majd csoportosítani a ma csendben dolgozó tehetséges fiatalokat, megértéssel és kölcsönös hatásokkal kiváltódik majd egy magasabb szellemi élet Aradon, amely aztán ide vonzza hozzánk mindazokat, akik a vidéken elszórtan, magukra hagyatva élnek és akik miként a lepkék a világosságra, telepednének le Aradon, ha az irodalmi és művészeti életünk világító jeleit látnák, észrevennék.

Ez a remény sarkallta az írók és művészek szabad társulását is arra, hogy Gárdonyi Géza Aradra jövetelét elősegítse.

Amíg éltük azonban bele magunkat a gondolatba, Gárdonyi Géza egy rövid távirattal megállított bennünket a színes jövő ábrándjaiban. Közölte velünk, hogy értesülése szerint az állás nem neki való s így elejtette az Aradra jövetel gondolatát.

Nem tudtunk belenyugodni a helyzetbe, mert mi legelső sorban az irodalom és művészet szolgálatát várunk inkább a kulturpalota igazgatójától, mint az adminisztratív ügyek pontos elvégzését, hisz Fényes Dezsőnél tudományosan képzettebb és a hivatalos ügyeket szabatosabban elintéző igazgatót keresve sem találhattunk volna s hogy mégis kívánni valót hagyott maga után a működése, az tisztán az

irodalom és művészeti élet fellendítése iránti érzékletlenségére volt visszavezethető.

Kerestük s kutattuk továbbra is, hogy minő értesülés győzte meg Gárdonyi Gézát arról, hogy a kulturpalota igazgatói állása nem neki való. Az aradi helyzetet részletesen ismertető levélben fordul az „Aradi Közlöny“ egyik munkatársa Gárdonyi Gézához azzal a kérdéssel, hogy közölje őszintén miért változtatta meg szándékát, minő értesülés következtében kell lemondanunk arról a gondolatról, hogy őt Aradon üdvözölhessük. Gárdonyi Gézától válaszul az alábbi levelet kaptuk:

Kedves Kollegám!

Egég volt annyit megtudnom, hogy a kulturpalota nem a Kőlcsey-Egyesületnek a háza — mint én gondoltam — és hát így az igazgatót se az ottani írók és művészek és tudós professzorok bizalma választja belé. Az így nem érdekelt többé.

Az olyan kulturpalota, amelyből ki van operálva az irodalom, az anekdotabeli aranyorát mutatja az eszembe, amelyikből kikapirálta a paraszt a hajszálat.

Eger, 1917. augusztus 12.

Baráti kézzorítással
Gárdonyi.

Ez a válasz aztán ha nem is hosszan, de elég érintően megadja a magyarázatát Gárdonyi elhatározásának. Ő is az irodalom fejlesztését és nem a bürokratiztikus munkát képezte feladatának s mert látta, hogy nálunk ennek az utóbbinak a szolgálatára fektetik a súlyt és nagyon másodrendű kérdés az, amit ő akart nyújtani, letette a nekünk oly sok reményt nyújtó eszmét a feledés papirkosarába.

Igy vesztettük el Gárdonyi Gézát és vele ki tudja mily életerős lendületnek induló irodalmi és művészeti életünket.

Kinozzák foglyainkat Olaszországban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ismét megtudhatja a világ, hogy milyen különbség van ellenségeink szavai és cselekedetei között. Nem mulik el nap, hogy az entente, egyik vagy másik vezére ne hirdetné a meggyőződés hangján, hogy ők csak az emberiség és civilizáció nevében viselnek háborút, hogy megmentsek a világot a központi hatalmak barbárságától. Azonban, hogy ezek a hazug szavak mennyire felelnek meg a valóságnak, kitűnik az alábbiakból, amelyeket hiteles okmányok alapján közlünk.

Arról van szó, hogy az olaszok a fogságukba került szerencsétlen osztrák és magyar katonákat kinozzák. Ellentétben velünk, akik ép úgy bánunk a nálunk lévő hadifoglyokkal, mint a magunk embereivel.

Verik a hadifoglyokat.

A génuai hadifogoly tábor parancsnoka egy alezredes, akinek *Fon der Veit* a neve. Az alája rendelt területen van Begató vára, amelyben kizárólag osztrák-magyar katonákat helyeztek el. Ezeket a legkisebb és jelentéktelenebb okokból megverik, súlyos büntetésekkel sújtják, például azért, mert az altisztek a legénységet nem akarták, vagy nem tudták olasz nyelven vezényelni. Megverték és sötét pincékbe zárták, tízennégy napra kenyéren és vízen tartották őket. Márciusban a Vörös Kereszt megkeresésére vizsgálatot rendeltek el a várbau, amelynek Balogh főhadnagy is szemtanúja volt. Egy olasz tábornok vezette a vizsgálatot és jegyzőkönyveket vettek fel. Kiderült, hogy nemesak katonákat, hanem egy önkén-

test és hadapródjelöltet is megverték. Mint-hogy terhelősen vallottak őrzőkre, áthelyezték őket a Puió vára, amelyben még rosszabbak a viszonyok, noha a tábornok megígérte, hogy ez nem fog megtörténni. Mikor a cserefoglyok hazajöttek, ezek a szerencsétlenek még mindig be voltak zárva.

A Puió vár.

Ebben a várbau van az ugynevezett *Reparto Speziale* a büntető tábor, amelyben 1916 januárjának végéig azokat a tisztjeinket, és katonáinkat zárták be, akik szökéseket kíséreltek meg. Ebben a fogságban a tiszteket olyan cellákban tartották, melyeknek falairól patakzott a víz. Illemhelyek egyáltalában nem voltak. A szabadban csak fél órát tartózkodhattak naponta és pedig az erődítmény egyes épületeinek a tetején, amelyek legfeljebb tízenöt lépésnyi hosszúak. Legénységünk földalatti sötét pincékben lakik és ha valaki feláll, akkor a fejét beleüti a plafonba. Súlyosan megbüntették azokat, akik a Vörös Keresztnek említett akciója következtében terhelősen vallottak. Ezeket teljesen elkülönítve zárták be és hónapokon át még egymással sem beszélhettek.

A Sperone erődében csak zászlósokat és hadapródokat helyeztek el és megtiltották nekik, hogy saját tisztjeikkel érintkezzenek.

Valamennyi fogolytáborban szigorúan megbüntetik azokat a katonákat, akik saját előjáróiknak és fölötteseiknek köszönnék. Ez határozatlan el van tiltva. Katonáink azonban a büntetésekkel nem törődnek és a hazajött tisztek állítása szerint nagy tisztelettel viseltettek tisztjeik és fölötteseik iránt, különösen jó hatást gyakoroltak ebben az irányban a fogoly altisztek.

A tábori lelkész sorsa.

Alvera Izidor tábori lelkésznek szomorú sorsa mutatja legjobban, hogy az olaszok milyen arpirulás nélkül rugták félre az emberiség minden törvényét. Ezt a papot 1917-ben éppen akkor fogták el az olaszok, amikor egy elesett katonánknak az utolsó kenetet adta fel. Egy olasz hadnagy, aki néhány emberével behatolt egyik lövészárkunkba, saját kezével fogta el. A pap revolvért rántott és rákiáltott a tisztre, hogy ne zavarja őt lelkészi teendőinek gyakorlásában, kérte, hagyja őt a haldokló katonával, mert különben löni lenne kénytelen. Ha azonban a hadnagy becsületszárdja — mondotta —, hogy nem zavarja őt vallási kötelesség teljesítésében, akkor félredobja a fegyvert. Az olasz tiszt becsületszárdta, azonban ígérete ellenére a hadbírószék feljelentette a fogságba ejtett papot. A bíróság halálra ítélte a kötelességet teljesítő lelkészt, azonban a felsőbb bíróság az ítéletet kegyelemtúlján fogságra változtatta át. 1917. április elején a kapitányi rangban lévő tábori lelkész: génuai *hadosztályparancsnok közönséges katonává degradálta*, azzal az indokolással, hogy noha lelkészi ruha volt rajta, de mint nemes kombatans fegyvert használt elfogatása alkalmával. Most mint közönséges katonával a legdurvább munkákat kénytelen végezni, nem kap havi fizetést és nem szabad misét mondania.

Az itt leírt események illetékes helyen ismeretesek és diplomáciai uton megkísérelték, hogy hadifoglyaink helyzetén javítsunk. A javulást nyugodtan bevárhatjuk, mert nálunk igen sok olasz tiszt és katonával van, akikkel szembe eddig eszünkbe se jutott szigorúbb eszközök alkalmazása, azonban ha másképp nem megy akkor a megtorlás útjára kell lépünk.

SPORT.

× Nagy football mérkőzések Aradon Ritkaságszámúba menő sportesemények színhelye lesz e hó 19-én és 20-án, vasárnap és Szerdán napján az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepe. Arad két agilis sportegyesülete, az ATE és az AMTE vezetőségének sikerült ki-fővárosi csapatot megnyerni oly körmérékőzések, melyet még Aradon nem rendeztek. Teljes csapatukkal fog lejönni a Kispesti AC. első osztály számottevő egyesülete és a Budapesti Sportegyesület, mely a másodosztály második helyezettje lett a legutóbbi fordulóban. Vasárnap délután játszik a Kispesti AC—AMT utána a BSE—ATE, majd másnap ellenkezőleg: az ATE—Kispesti AC és ezután az AMT—BSE. Előreláthatólag óriási sikere lesz ezen szép vállalkozásnak és az aradi csapatok mindent el fognak követni, hogy a legszébb győzelemmel tévkel szerezzenek meg mindkét napon a győzelmet.

Nyilatkozat. Tisztelt szerkesztő ur. A 1914 évi XIV. török 20-dik §-alapján kérem az Aradi Közlönyben helyt adni azon kijelentésemnek, hogy az „Aradi Közlöny“ szerkesztői 188-dik számában „Pénzt kapott Romániából a Romanul“ cím alatt megjelent cikkben foglalt állítások tévesek, mert a tények mások. Miután az ügy vizsgálat alatt áll és én vizsgálatnak semmi irányban elébe vágni nem szándékozom, minden további nyilatkozattól ezen kérdésben a jövőben tartózkodni fogok. A tisztelt olvasóközönség tájékoztatására csak annyit jegyzek meg, hogy az „Aradi Közlöny“ ezen cikkének sérelmes állításaival szemben magam idejére fentartom magamnak teljes akciós szabadságomat. Goldis László.

Aradiak vonultak be elsőül Csernovitzba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csernovicza az újabb egy évi orosz uralom alól felszabadult bukovinai fővárosba magyar és még hozzá aradi katonák léptek be elsőnek, hogy két és fél napi rettenetes bajonette harc után szabadabbá lett csapataink előtt az út.

Az orosz jelentések az orosz katonák leggyeimeztségének tudják be vereségüket s így gyekéznek az entente natalmai előtt valamiféle képen igazolni csúfosan kifejtett és letört offenzívájukat. Fajna nekik beismerni azt, hogy a magyar és német katonák bravuros támadásai, az a körülmény, hogy egy ügyesen vezetett elvonulás és támadás e helyen az egész orosz sereg vezetőségét az utolsó pillanatokban megszokott tábornokokat kivéve eltozták csapataink és a főhadiszállás asztalán kiterített orosz térképek és jelentésekhez szépen leültek a mi hadvezetereink s folytatták a legteljesebb sikerrel és biztossággal az orosz csapatok üldözését, amely most már igen természetesen rejtéshesztetlen ugyan, de elkeseredett szívós küzdelemmel hátrált a győzelmesen előrenyomuló csapataink előtt. Augusztus 2-án, amikor a szünyök megtették a magukét s nyitva állott az út Bukovina fővárosa felé Mittermayer Ödön tábornokparancsnok, az aradi 33-as gyalogezred tartalékos főhadnagya a kapott parancshoz képest a következő beszédet intézte este 10 órakor a lelkesedéstől izzó csupa aradi fiukból álló századához:

— Fiúk! Az a szép és nemes feladat jutott nekünk osztályrésziül, hogy az ellenség után

A hős főhadnagya vádlott felesége.

(A fatális levél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kolozsvári honvédhadosztálybíróóság a múlt napokban ritka érdekességű bűnügyet tárgyalt, egy az állam hadereje ellen elkövetett bűntettrel vádol, a háború minden kálváriáját végigélt román nemzetiségű erdélyi uriaszony bűnügyét, akinek érje, ma a 31. gy. ezred tartalékos főhadnagya részvett a Lovosén elvégzésénél, Ivangorod ostrománál és akit éppen azért két Signum laudis-szal a katonai érdemeiért, a vaskeresztrel és a vaskorona jérenddel tüntettek ki. Felesége, amíg ő a legveszélyesebb tusákat küzdötte végig a háború borzalmaiból bőven kivette részét. A fogafasmegyei Balac községben végig szenvedte az oláh inváziót, lakásukat a gránát lerombolta és hogy magának és gyermekének életét megmenthesse, az ágyutüzbe jutott községből menekülni akart. Közben az oláhok elfogták, Oláhországba hurcolták és e miatt abba a gyanúba keveredett, hogy önként távozott el az országból.

A regénybe illő, kalandos eset szenvedő hőse Tulbure Jánosné, galaci községi jegyző, tartalékos főhadnagya felesége volt. A jegyző a háború kitörése idején mint tartalékos hadnagya hadbavonult s családját, feleségét és gyermekét otthonhagyta. A míg a jegyző a harctéren egymásután szerezte meg a kitüntetésekét, családja sulyos megpróbáltatások következtek. Az oláhok betörték Erdélybe s mielőtt családja elmenekülhetett volna, megszállták Galac községet. Az otthon maradt asszonyhoz minden tiltakozása dacára két oláh tüzérszázados szállásolta be magát. Hiába mondotta az asszony, hogy férje katonája és ha megtudják, hogy szállást ad nekik, kellemelemenségei lehetnek benne. A tisztek két napig laktak nála s hogy nagyon kedélyesen fogták fel a háborút, bizonyítja az, hogy éjszakánként magukra hagyták község határában lévő oláh ágyukat. Pontosan órákora beszúrták a tüzelést, hazamenek jól

nyomulva, mint első jussunk be Bukovina szép fővárosába, Csernovicza. Remélem mindenki ott szeretne már lenni.

A századba a kapott parancs fokozott erővel hajtott. Éjjel egy órákor megindult a század s a fáradtság dacára énekszó zengett nyomukba az úton. Szakadatlan menetelés után mint hírszerző patrul vonult be az aradi ezred százada 3-án délelőtt Csernovicza.

Leírhatatlan lelkesedéssel fogadta őket a város lakossága s miközben éltették a magyar katonákat, frissítiket és ételeket hoztak eléjük, majdnem minden házból.

A századból kiküldött őrszemek a kukoricásokból és lakatlan házakból több foglyot szedtek össze és ezzel is gazdagították hadidícsőségeinket.

Az így Csernovicza bevonult század teljes b parancshoz képest aztan elfoglalta helyét egy felrobbantott vashidnál, hogy azt őrizze, míg az egész ezred előre jön. Alig pár óráig állott a század a hidnál, amikor hatalmas robbanás rázkódtatta meg a levegőt. Hidrészek repültek a levegőbe annak bizonyosságai, hogy egy bomba, amire ügyet sem vetettek, utólag felrobbant. Szerencse, hogy emberéletben kár nem esett s a megrongált hidon is, a pionirok munkája után gyorsan bevonulhatott az egész ezred az aradi városba, honnan egész ide hallik az aradi nők szívének dobbanása örömlüknek hangja, hogy ők lépték át elsőnek a felszabadított város kapuját.

bejacsoráltak s reggelig bárhol dörögtek is az ellenséges ágyúk, nem mozdultak ki a házból.

Két nap múlva megmozdult az oláh front. A miénk szorították az oláhokat. A községben egymásután robbantak a gránátok, srappellek. Tulburáné és gyermeke a pincébe menekültek, a kocsikat azonban az istállóban agyonverte egy gránátszállék. A magára maradt asszony idegei nem sokáig bírták az egymásután robbanó gránátok detonációját. Kárijára vette a gyermekét és a szomszéd községbe akart menekülni, ahol szülei laktak. Utközben felteartóztatta egy román patrul s mivel igazolni nem tudta magát letartóztatták és magukkal hurcolták a romániai Eures községben.

Itt gyűjtötték össze az Erdélyből és Dobrudzsából elhurcolt internáltakat és tuszokat. Az asszonyokat és gyermekeket a Transsylvania szállóban szállásolták el. Egy megvesztegetett oláh katona segítségével sikerült neki innen egy román nyelvű levelet kisempeszni, a miben értesítette szüleit szomorú sorsáról. Kérte őket, hogy ne „aggódjanak”. Adják tudtal elhurcolását férjének, aki diplomáciai úton megteheti a szükséges lépéseket kiszabadítása érdekében. Hadijog alapján a holland követség útján, Magyarországra jutott levelet felbontották. A levél homályos stílizálása, a „szuperare” szó, mely románul egyaránt gondot és nehezítést is jelentett, abba a gyanúba keverte az asszonyt, hogy önként távozott el a levélben eszerint arra kéré szüleit, hogy ne „nehezteljenek”. A honvédelmi ügyesség e kétértelmű szó alapján emelt vádat s mikor később a holland követség közbenjárása révén tényleg kiszabadult, felelősségre vonták.

A honvéd hadosztálybíróóság előtt megtartott tárgyaláson jelen volt a megvádolt asszony, fényesen dekorál férje is. A bíróság kihallgatta a községben otthon maradt lakosoktól. Ezek igazolták, hogy a megszállás alatt a vádlott korrektül viselkedett. A községi előjáróság hivatalosan igazolta, hogy vádlott és a férje mindkor hazahas megatartást tanúsítottak. Igazolták, hogy a vádlott háza pincéjéből csak

akkor menekült ki, mikor az ő és gyermeke élete komoly veszedelembe forgott.

Míndezek alapján a honvédelmi ügyesség elfogadta a védőügyvéd ama érvelését, hogy a fatális szóval vádlott nem kíméletet kért, hanem szüleit akarta megvigasztalni és ezért a vádalól felmentette, azzal az indokolással, hogy logikailag-lehetetlen, miszerint vádlott önként távozott volna el az országból akkor, mikor férje, mint főhadnagya dicsőretet érdemlő hősséggel küzd a hazaért. Az elégtételt szolgálható ítéletet a rehabilitált főhadnagyné és férje nagy megnyugvással vették tudomásul.

„K. u. k. Militär-Friedhof.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mikolaka alján, ott, ahol Arad város határa véget ér, évszázadokig csendben, szinte észrevétlenül fogadta be örök pihenésre az aradi ezred halottait a katonai temető.

Az ország megpróbáltatásainak nehéz esztendőjében — minő abszurdum — megelevenedett az élet ebben az elhagyatott temetkezési helyen. Könnyező, zokogó emberek özöne jött ki ide az utolsó három év alatt s látogatásuk nyomán suru egymásutánban nőttek ki a földből a sírhantok s alattuk egy-egy fiatal szív, aki meghalt a hazájáért.

Reánk borult a gyász s mert nem volt ember a városban, akit ne érintett volna ennek a temetőnek gyors berépedése, az egész város figyelmé oda terelődött a felé az eddig elhagyott, fener falakkal körülvett temetőkerület felé.

Az Aradi Közlöny nem egyszer jelent meg nemzeti hőseink szentelt hamvainak nyugot adó temetőben s fájdalom az utjáról keserű érzésekkel kellett visszatérnie. Nem adhatta át magát a kegyeletnek azért, mert a környezet, amelybe gyermekeink kerültek, annyira idegen volt, annyira nem volt a lelkünkhez közel álló, hogy a felett éleznünk nem lehetett, az nyomtalanul nem maradt előttnk.

Magyar lelkünknek legkisebb tiszteletben tartására sem találtunk itt beszédes jeleket e temetőben. Német volt itt minden s mert bár elfogadtuk azt, hogy a hadviselés egyöntetűsége megkívánja az egyforma vezényleti nyelvet, nem tudtuk sehogy sem megérteni azt, hogy miért kell a holtakkal szemben is az egységes német nyelv használata, miért nem kerülhet magyar sírelírat az örök némaság e birodalmába. E gondolatunknak annak idején kifejezést adtunk abban a reményben, hogy szavunkat felkapja az idő parancsoló ereje árhajtja szíves meghallgattatás végett a Maros túlsó oldalára is, oda ahol ma határozott jóakarattal és a polgárság gondolkozása irántu figyelmes előzetkenységgel találkoztunk.

A véletlen ma újból a katonai temető felé vezetett bennünket s már messzirol látva tapasztaltuk, hogy reményeinkben csalódtunk.

A katonai temetőben ugyanis szorgos munkások dolgoznak. A háború halottainak részére majdnem a régi terület kétszeresét kerítették be a katonák és a temető Arad felőli végén impozans emlékművet állítanak fel. Ezt a készülő emlékművet akartuk megnézni s haladtunk kitélé. Az Arad—radnai országúthoz épített új kocsit, mely kocsit a temető új modern stílusban épített kapujához vezet, amikor meglepődve állottunk meg az út közepén. A kapu felett messzire elhatároló fekete betűkkel fehér alapon a következő felírás áll:

K. u. k. Militär Friedhof.

Ez a felírás lepelt meg s áhitott meg bennünket az út közepén. Önkéntelenül elénk tolt a kérdés: Hat miért kell nélkülözünk a kegyelet e legiszttalabb helyén a magyar felírást, miért, kinek a rendelkezéséről kell e szent helyen is érezni még ma is azt a semmibevevést, amelyt egy katonaság részére a nemmibevevés tapasztalunk magyar nyelvünkkel szemben, dacára annak, hogy a hivatalos rendelkezések kötelezővé teszik a magyar felírást is.

Nem mentünk tovább. Visszafordultunk, hogy nyomban szövé tegyük a temetőfelírást. Képzeltük, hogy bent mennyire német maradt minden, ha itt kinn az új létesítményen ez a felírás rohadja a látogatót.

Kormánykörökből eredt a válság híre.

Kormányi forrásból

Egy beavatott, a kormányhoz közeli forrásból a következőkről értesülünk: A nyilvánosság tele van válsághírral, következesekre magyarázat jórómán nincsen. A kombinációk külsőségekre kapaszkodnak, feltűnő bécsi utasításokba, királyi kihalgatásokba. Külsőségek azonban ilyen messzesemenő tevésekre egyáltalában nem jogosítanak, különösen akkor nem, amikor anyagi ok a válságra, a kormány pozíciójának megrendülésére egyáltalában nincs. A kormány nem is volt abban a helyzetben, hogy olyan szituációval nézzen szembe, amelybe belebukhatnék. Egyszerűen arról van szó, hogy a kormánynak minden személyi kérdésben és minden jogszilárdan igemjel szemben állandóan tanúsított kíméletessége felszarvazta a vele szemben álló nagy konzervatív tábor reményeit. Elkészültünk arra, hogy na most el is múlnak a válsághírek, később újra meg újra fel fognak bukkanni. Kétségtelen tény, hogy az Esterházy-kormány iránt ma is változatlanul nagy a szimpatia font és lent egyaránt. A bécsi tanácskozások és vezető politikuskoknak királyi kihalgatása semmi összefüggésben nincsenek a válsággal, amely nincsen. A király a parlament őszi ülészaka s az őszi nagy politikai kampány előtt meg akarja hallgatni azoknak a véleményét, s akikről bizonyos, hogy a jövő politikai alakulásban nagyobb szerepkört töltenek majd be. Legtöbb, ami történhetik, ami, hogy Esterházy Móric gróf miniszterelnök, akinek gyenge fizikumát tényleg erősen megviselte a fokozott munka, másnak adja át a helyét, de ez is a messze jövő lehetősége. A rendszer megváltoztatásáról szó sem lehet.

E bizonyosságok mellett feltűnő, hogy a miniszterelnök lemondásának a híréhez a kormányt támogató pártok körében is politikai kombinációkat fűznek. Emlékeztetnek arra, hogy a politikai beszélgetések már hetek előtt befejezett tényként kezelték a kormány lemondását és bizonyosnak mondták, hogy a szeptemberben összeülő parlamentben már bemutatkozik az új kormány.

A kabinetkriszist az akkori politikai horoszkóp csak részlegesnek mutatta, mert az volt a remény, hogy a miniszterelnök személyében elkövetkezett változással elhárítódik a kormányválság is. Akkor az volt a vezetőemberek információja, hogy a munkapárt egysége csak látszólagos, s hogy az első kedvező alkalom kiemeli a munkapárt választójogi elemeit, amelyekkel együtt aztán biztosított lesz a választójogi javaslat többsége. Ezek a remények egyelőre nem vártak be és napról-napra halványodnak is, másrészt Andrássy Gyula gróf, az Esterházy-kormány mentora, joggal tart az új választások nyomán várható komplikációktól és állítólag a választójogi blokkban egyesült radikális pártoknak valószínű megnövekedésétől. A helyzet megoldását, mondják, tisztán személyi csere nem hozhatja. Szerintük a kibontakozás munkáját csak olyan politikus veheti kézbe, aki egyfelől nem zárta el az utját a munkapártnál, s aki másfelől nem kötötte le a kezét a választójogi kérdésben paktummal.

Igy kerültek a kombináció előterébe Zichy János gróf, Návay Lajos és Serényi Béla gróf. A jelöltek között, e hírek szerint, az a legposztulibb, akinek választójogi programja legközelebb áll az Esterházy-kormány és abban különösen a választójogi blokk programjához. Návay Lajosra gondolnak, aki a választójogi kérdés miatt lépett ki a munkapártból, s akinek most megjelent választójogi tanulmánya majdnem teljesen fedi a blokk feltölgását. — Posszibilitása a munkapárttal szemben is érintetlen: a kormányt támogató pártok körében emlékeztetnek arra, hogy a házelnökség kérdésében a munkapárt egyedül Návay jelöltségének deferál volna.

A Károlyi-párt körében Justh Gyulának, a választójogi blokk megalkotójának, következő nyilatkozatát közlőttük:

— Igazán sajnálom, hogy Esterházy Móric nem fogadta meg tanácsomat. Míndiárt az új kormány kinevezése után azt tanácsoltam neki, hogy azonnal ossza fel a Házat és írja ki az

új választásokat. Ha ezt az új választás, me nem lenne kormányválság.

Arra a kérdésre, hogy ki következhetik Esterházy után, Justh Gyula állítólag így felelt:

— A mai nehéz szituációban csak egyetlen ember vállalkozhatik sikerrel a kormány átuteltére, s ez Návay Lajos. Husz év óta figyelem, ismerem képességeit és demokratikus gondolkodását.

Meg történt-e ez a nyilatkozat, vagy sem, nem tudjuk. A nenez helyzetre tett alluzióval szemben és általában a főntebb megzajolt helyzetekkel szemben csak megismételjük azt az értesülésünket, hogy válság nincs, rendszer-változásról szó sem lehet és legfőlebb csak személyi csere következhetik el, amelynek azonban politikai jellege szintén nincsen.

Egészen olyan mint az apja.

— Bécsi tudósítónktól. —

Egy apasági kereset alkotja most közbeszéd tárgyat Bécs legelőkelőbb köreiben és amelyet a legfelsőbb törvényszék a legutóbbi napokban tartott ülésén döntött el.

Az egyik járásbírósnál egy cselédleány Bécs egyik legelőkelőbb gyárosa ellen apasági keresetet indított és kérte, hogy a bíróság mondja ki, hogy a gyáros az ő gyermekének apja és köteles törvényes eltartási költségeket megfizetni. A gyáros a leghatározottabban tagadta az apaságot, felháborodva jelentette ki, hogy nem tudná összeegyeztetni a becsületérzésével, ha a cselédjével viszonyt szőtt volna.

— A kereset alaptalanságának legjobb bizonyítéka az — mondotta a gyáros — hogy a panaszos nő másokkal szemben beszéd közben egy nyilatkozott, hogy gyermekének apja egy lakatos.

— Igaz, ezt mondtam, — szolt a nő — de csak azért, mert gyermekem apja a gyáros megesketett, hogy senkinek sem fogom őt elárulni és ő bőségesen fog gondoskodni gyermekünkről. A gyáros ezt is határozottan tagadta. A nő ügyvédje azt indítványozta, hogy a bíróság hasonlítsa össze a gyermeket az apával, mert a hasonlóság kettőjük között annyira feltűnő, hogy ez az egy körülmény is elfogja dönteni az apaság kérdését.

A gyáros a leghatározottabban tiltakozott ez ellen, mert úgy okoskodott, hogy még az esetben, ha úgy lenne is, semmit se bizonyítana. Sokszor teljesen idegen emberek is hasonlítanak egymásra.

A bíró elrendelte a bizonyításnak ezt a módját és elnapolva a tárgyalást, új terminust tűzött ki és meghagyta az anyának, hogy a legközelebbi tárgyalásra hozza el gyermekét. Ez azonban nem történt meg és a bíró nem is ragaszkodott tovább a bizonyításnak ennek az igen eredeti formájához. A panasznak azonban helyt adott és a gyárost apának jelentette ki és kötelezte őt törvényes illetmények megfizetésére.

A polgári törvényszék, abova felebbezés útján került az ügy, megsemmisítette az első foku ítéletet, a panaszt elutasította azzal az indokolással, hogy a gyáros eskü alatt vallott és ennek hitelt kell adni, mert a bíróság véleménye szerint, miot az egész társadalomban tisztességes és becsületes ember hitelt érdemel.

A legfelsőbb törvényszék, amely felfolyamodás következtében foglalkozott ezzel az ügygel, megrótta az elsőfoku bíróságot amiatt, hogy a már elrendelt összehasonlítást a gyer-

mekkel és az állítólagos apával nem hajtotta végre és minthogy a panaszos és a gyáros hasonlóképpen ellenkezően vallottak, a büntető törvényszékhez kellett volna áttennie az ügyet, hogy állapítsa meg, melyik vallomás felel meg az igazságnak. A legfelsőbb bíróság elutasította felfolyamodást azzal az indokolással, hogy hasonlóság bizonyítása az elsőfoku bíróságnak ténykedése következtében lett elrendelve, tehát a másodfoku bíróság előtt ez ellen kellett volna panaszt emelni és minthogy ez nem történt meg, a legutolsó fórum ezzel a kérdéssel most már nem foglalkozhatik.

Negyven waggon lisztet kapott a város.

A liszt ára Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Várjassy Lajos polgármester a következőkép állapította meg a liszt árát:

A 2922/1917. M. E. számú rendelet 3. §-a értelmében folyó évi augusztus hó 15-től Arad város területére nézve a liszt és kenyér árakat a következőleg állapítom meg:

Nagybani ár: O-liszt métermazsánként 139 korona, főzliszt 62 korona, kenyérliszt 48 korona, rozsliszt 63 korona.

Kicsinybani ár: különként O-ás liszt 1.46 korona, főzliszt 0.65 korona, kenyérliszt 0.45 korona, rozsliszt 0.71 korona.

A tiszta búzakenyérlisztből készült kenyér árát egyúttal különként 50 fillérben állapítom meg.

Aki a fentebb említett cikkeket maga-sabb árat követel, amennyiben cselekménye súlyosabb rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megállapítható annak a nyereségnek az összege, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet. Kihágás miatt nem büntethető az, aki követelt árt megígérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

A város közlelmzési ügyosztálya ma kapott értesítést arról, hogy a Közlelmzési Hivatal az eddigi 30 waggon helyett negyven waggon lisztet utalt ki az egy havi szükséglet fedezésére. Ezért Esterházy Kálmán báró a liszt adagokat is felevelte és a holnap kezdődő kiosztásnál már a nagyobb adagokat kapja a közönség. A közlelmzési ügyosztály vezetője a következő értesítést adta ki:

Közhirre teszem, hogy a heti liszt kiosztás a késői kiadás folytán csak pénteken veszi kezdetét. Egy adag liszt súlya 1500 grammban állapították meg, amely jelenleg 780 gramm nullás és 780 gramm kenyérlisztből fog állani. A 780 gramm nullás liszt ára 1 korona 15 fillér, a 780 gramm kenyérliszt ára pedig 37 fillér. Egy adag tehát 1 korona 52 fillérbe kerül, amelyben a csomagolópapír ára is befigyeltetik. A 2, 3, 4, 5 stb. adag természetesen annyival nagyobb súlyban és magasabb árban számítható. Miután a nullás és főzliszt egyforma arányban utaltatott ki, ennél fogva az első két kiosztáson nullás, az utolsó két kiosztáson pedig főzliszt fog kiadatni. Mivel a nehéz munkások adagja még megállapítva nincsen, ennél fogva további intézkedésig az adagok mindenkinek egyformán szolgáltatandók ki. Az 1500 gramm heti kenyérlisztnek megfelelő kenyér súlya 2122 grammban állapították meg s ennek kicsinybani ára 106 fillér.

Öngyilkos aradi diák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradon ma általános feltűnést keltett Lányi Marcel cipőkereskedőnek üzletét árva találták. A családhoz közelebb állók mely szomorúsággal adták magyarázatát ennek a ténynek, ily módon csakhamar elterjedt annak a lesújtó tragédiának hirtelen híre, amely Lányi Tibor váratlanul érte. Nagy reményekre jogosított, kiváló tehetségekkel megáldott tizenéves szendőr Tibor fiuk halt meg a nagyváradi kórházba, ahová azért szállították be, mert a korán érett gyermek a maga kezével vetett véget életének. Mint őszinte részvétele értesülünk a gyermek Nagyváradon, ahol szülei rokonánál töltötte a szünidőt, megmérgezte magát szublimát pasztillákkal és tájélatlan szenvedés után tegnap délelőtt meghalt.

A fiu, minden ismerősének kijelentése szerint rendkívüli talentum volt, aki éveivel ellentétben már most is egy komoly, érett ember benyomását keltette. Rendkívül sokat olvasott, önálló gondolkodású és erős temperamentumú gyermek lévén, a szülői fegyelemnek és szigorúnak nem akarta magát alávetni. A szülők ismerték fiuknak minden lelki tulajdonságát, éppen ezért nagyon vigyaztak arra, hogy az ne kerüljön olyan helyzetekbe, melyek nem gyermeknek valók és szívesebben látták volna, ha a fiu korának megfelelően inkább játékban, sportban keresett volna szórakozást, mint könyvekben és különösen írásban. A fronton hazáját védő atyjának a gyermek olyan leveleket írt például, amelyek azt árulták el, hogy a fiu egész komolyan szenved a háború rettenetes borzalmai alatt és ezek az idegeit alaposan megrongosolták. Valóságos kis fizikai fejtegetések ezek a levelek, amelyek a sok újságolvasásnak a hatását árujják el, másrészt pedig azt mutatják, hogy a tizenéves éves fiu érzékeny lelkére mélyen hatotta az itthon lejátszódt és tudomására jutott sok olyan jelenet, amely a háború számtalan nyomorúságával volt összefüggésben. A szülők éppen ezért küldték el gyermeküket az iskolai évi befejeztével Nagyváradra, hogy ott rokonai körében a kedélye fejlesszüljön. Az érzékeny idegzetű gyermek több alkalommal, valahányszor valamely súlyosabb természetű differenciája volt akár egy játszótársával is, öngyilkossággal fenyegetőzött.

Lányi Tibor nagybátyjánál, Benedek Mór nagyváradi fényképésznél lakott. Utóljára rokonainak társaságában egy ismerős családot keresett fel, ahol beszélgetés közben szóba került, hogy miért jött el Aradról a gyermek. A fiu azzal válaszolt, hogy mert szülei nagy fegyelem alatt tartották és megunták a folytonos dorgálást. Kévéssel ezután Lányi Tibor elbucszott ismerőseitől és azt mondta, hogy előre megy, mert siet haza.

A fényképész lakásában a fiu felkereste Benedek műszereinek raktárát és az egyik szekrényben egy leptomált dobozt talált, amelyben szublimát volt. Felnyitotta a dobozt, abból egy vizes pohárba öntött, majd vízzel feloldva a pohár tartalmát felhajította. Az erős mérge gyorsan hatott. Mire a fiu rokonai hazajöttek a gyermeket földön fejtengve, nagy kínok között találták. Az esetet azonnal bejelentették a rendőrségnek, mely az öngyilkos fiut mentőket a kórházba szállította.

Berthóty Kálmán rendőri fogalmazó hallgatta ki a fiut. Lányi Tibor, aki azt mondta, hogy nem akar semmiesetre sem felgyógyulni, mert szülei szigorú fegyelem alatt tartják és az állandó dorgások miatt követte el tettét.

Az öngyilkosság elkövetése után a gyenge szervezetű fiu állapota folytonosan rosszabbodott, míg tegnap délelőtt meghalt.

A mélyen sujtott szülők valóságos dőlőgöngyölközéssel gyermeküket. Nagyon szerették és ezért minden lépésére, minden mozdulatára féltő gondok örködtek. Ez volt az, amit a fiu lelkére vert. Elhalmozta most is különféle játékokkal, de Lányi Tibor állandóan olvasott, mert egyedül ebben talált szórakozást, ezután mindig ismét visszaesett letargikus lelkiállapotába.

A tragikus végű, korán érett gyermek környezeté azt mondja, hogy öngyilkosságát azért követte el, mert szülei haza akarták vinni és ő

inkább Nagyváradon szeretett volna maradni. A baj az volt, hogy a rövid nadrágos, monoklit viselő tizenéves éves fiu tragikusan félreértette a szülői szeretetből fakadó fegyelemtartást.

Kitüntetések, előléptetések és amnesztia a király születés napján.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A király születésnapja alkalmából a kormány tagjai kitüntetések fognak kapni. A Magyarország értesülése szerint Esterházy Móric gróf miniszterelnök és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a Lipót-rend nagykeresztjét, a kormány többi tagjai az első osztályú polgári érdemkeresztet fogják kapni és Szurmay Sándor honvédelmi minisztert a király gyalogsági tábornokká lépteti elő.

Ugyancsak a hivatalos lap egyik legközelebbi száma egy esomó kitüntetést is közöl, amelyet főképpen hivatalnokok kapnak, de csak kevesen.

Budapestről jelentik: Még néhai Ferenc József két amnesztia rendelettel felfüggesztette a büntetés végrehajtását, vagy a büntető eljárás folytatását azon elítéltek ellen, akik katonai szolgálatot teljesítenek. A hivatalos lap holnapi számában a király születése napján hasonló amnesztia rendelet fog megjelenni azon katonai szolgálatot teljesítő elítéltek javára, akiket a polgári büntető bíróságon ítélték el.

A Magyar Tudósító jelenti: A hivatalos lap holnapi száma közli a királynak az igazságügyminiszter előterjesztésére e hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásait, amelyek a bírói és ügyészi előléptetésekre vonatkoznak és amelyek 52 ítélőtáblai bírónak, illetve törvényszéki elnökeknek kuriai bírói, 196 bírónak, illetve ügyészeknek ítélőtáblai bírói, illetve főügyész helyettesi címmel és jelleggel felruházott, 304 bírónak és ügyészeknek a hetedik és 303 albirónak és alügyészeknek pedig a nyolcadik fizetési osztályba való előléptetését tartalmazzák. Ezzel tehát az eddig rendszeresített alügyészi és albirói állások megszűnnek.

A hivatalos lap holnapi számában jelenik meg nagyobb számú igazságügyi tisztviselőnek előléptetése, illetve rangemelés, valamint 163 tizedik fizetési osztálybeli bírósági jegyzőnek a kilencedik osztályba való kinevezése is, úgy hogy ebből az alkalomból az igazságügyi államszolgálat körében 1070 tisztviselő részesül előnyben.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A király Czernin Ottokár gróf külügyminisztert, valamint Hohenlohe Gottfried herceg berlini osztrák-magyar nagykövetet az arany gyapjas-rend lovagjaivá nevezte ki.

A Magyar Tudósító jelenti: A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király Desselwffy Aurél grótot a miniszterelnök előterjesztésére országbírói méltóságra kinevezte.

A Magyar Tudósító közli, hogy a király Arz Arthur báró titkos tanácsos, gyalogsági tábornok vezérkari főnököt a magyar minisztertanács előterjesztésére, a magyar országgyűlés főrendiházának örökös tagjává nevezte ki.

A király Hadik-Barkóczy Endre grótot, a főrendiház elnökét a hadi polgári érdemkeresztrel tüntette.

Békési installáció.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Békésvármegye beiktatta hivatalába Filzesséry Zoltán dr. főispánt a szokásos formakétségek közt. Berthóty István dr. főjegyző üdvözölte őt a törvényhatóság nevében, Fábry Károly és Bikády Antai pedig a bizottsági tagok részéről.

Belicey Géza mint a munkapárt tagja üdvözölte a főispánt, akinek közigazgatási működése elé akadályt gördíteni nem óhaj, de azt a politikát, amelyet székioglakójában az inémet vallott, — nem támogatják. (Óriási zaj.) Méltóságod itt a demokrácia zászlaját akarja lobogtatni, pedig ennel a megyénél demokratább nincs az egész országban. Csakhogy ellentétben méltósággal, mi robbantás nélkül akarunk itt dolgozni. Tiszta választójogi tervezet tartja helyesnek és a közvéleménybe most beledobott általános választói jogot a nemzetre káros hatása miatt nem támogatja.

Grünfeld Jakab azoknak a nevében beszél, akiknek nincsen választói joguk. Most először üdvözölnék főispánt ebben a tereben a szocialisták nevében s hogy ezt teheti, örömei tejezi ki. Hiába van 1000 éves országunk, sona nem volt itt joga a dolgozó népnek. Ő most se a főispánt üdvözli személy szerint, hanem azt az eszmét, amelyet vall. Tönkre megy az ország, Belicey szerint, ha jogot adnak a népnek s fél tőlük, mert akkor az országgyűlés más arculatot nyer. Nekí olyan választók kellene, akiket leitatva vihetnek a nyíl, cenzusos jogot gyakorolhatni. A mai kormányt üdvözli, mert felismerte, hogy addig keii a népnek jogot adni, amíg azt ők maguk ki nem erőszakolják.

Ladics László nem akart felszólalni, de kötelessége bizonyos előterjesztéseket tenni s mar most bejelenti, hogy itt nagy viták lesznek, mert ez előkelő idegennel nem egyezik fellegünk. A vármegye a legmesszebbmenő támogatásra kész, de felhívja a főispánt: a választói jogot ne bolygassa! Mindnyájunknak van valakije a háboruban, így a tömegnek is. A nemzet a mai választóközönség hibának tartja, ha jogot kapnak olyanok is, akik a demagóg módjára bánnak azzal. Ő maga is demokráta érzéni, de nem híve annak, hogy itt népméltó demokráta módjára pöffeszkedjenek egyesek. A demokráta irázisát úgy beállítani, amint ezt itt hallotta, elítéli!

Filzesséry főispán: Nekem a demokrácia nem pöffeszkedés: én demokráta voltam akkor is, amikor sejtlemem sem volt, hogy ide és ilyen minőségben kerülök. De működhetünk azért együtt, összemérhetjük vitatkozásban erőnket, majd evállik akkor, hogy hol én leszek felül, hol ön alul! (Tetszés, taps.) Megnyugtathatom egyébként a felszólalókat, hogy a választójogot nem a munkapártiak csinálják meg, hanem mi.

A külügyminiszter berlini tanácskozása. Bécsből jelentik: A Neu. Allgemeine Zeitung a kövekezőket írja: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter berlini tartózkodása alkalmat adott arra, hogy a függő politikai és gazdasági kérdéseket behatóan megtárgyalja a német vezető államférfiakkal. Az eszmecserét napokon keresztül folytatták és tulajdonképpen befejezték a kancellár Bécsben megkezdett, a nagy főhadiszálláson folytatott megbeszéléseit. A rövid idő közben történt újabb találkozás megfelel annak a mindkét részről megnyilvánult kívánságnak, hogy a politikai feladatok megoldásában bizalmas együttműködés legyen a szövetségesek között. Az utóbbi napokban folytatott megbeszélések folyamán állandóan megnyilvánult a háború szerencsés folytatásába való bizalom, az az egyetértés, amely a vezető államférfiak között kialakult.

— Tisza István utja a frontra. Kolozsvárról jelentik: Tisza István gróf ma Kolozsváron át utazott el a keleti frontra. A pályaudvaron kiszállt és sétálgatott. A volt miniszterelnököt, aki tábori egyenruhát viselt, sokan felismerték, köréje sereglettek és elbeszélgettek vele.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

A pápa békefeltételei.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti, hogy a pápa levelét a császár és a német kancellár tegnap megkapták, azonban annak tartalmát nem közlik. Beavatott forrás szerint a pápa meghatározó szavakkal felszólítja az államfőket és ezek után a kormányokat, hogy vessenek véget a vérengzésnek és kezdjék meg mielőbb a béketárgyalásokat. A pápa eddigi eljárásával szemben most nagy vonásokban megrajzolja a békefeltételeket. Az alapelv az, hogy a jog uralodik a fegyveres erő felett. Ajánlja a választott bíróság felállítását, a leszerelés megkezdését, a tengerek teljes szabadságát, az anyagi kárpótlás teljes elejtését és a jelenleg megszállt területek általános visszaadását. Németországra vonatkozólag Belgium és a megszállt francia területek teljes kiürítését, a német gyarmatok visszaadását. Elzászt és az olasz követeléseket illetően a pápa nem állít fel körvonalozott nézetet, hanem általánosságban ama reményének ad kifejezést, hogy sikerül az egyes államok igényeit az emberiség érdekeivel összhangba hozni. A balkán és léngyel kérdésben lehetőséget tartja a békés megoldást.

Basel. Rómából jelentik, hogy a pápa mielőtt jegyzékét kidolgozta volna, a nunciások révén a hadviselő államoknál érdeklődött a hadihelyzetet és a béke lehetőségét illetően s egyúttal tudomásukra adta, hogy a béke érde-

kében közre akar működni. Az elkészült jegyzékét a bíborosok kollégiuma elé vitte, ahol ezt élénken megvitaták. Ez szintén ujtás, mert a pápa diplomáciai lépéseknél nem szokták kikérni a bíborosok véleményét. Más forrás szerint több senleges állam sürgős kérést intézett a pápához, hogy kezdje meg a békeközvetítést.

Washington. Diplomáciai körök véleménye szerint az amerikai kormány vissza fogja utasítani a pápa jegyzékét, de az alapul szolgálhat ahhoz, hogy az entente államok hadicéljaitak revidálják.

Lugano. A Corniere dala Sera jelenti Pétervárról: Az új orosz kormány elhatározta, hogy az orosz területen vendégjogot ad a román hadseregnek. A román kormány székelyt majd csak az átköltözés után fogják a nyilvánosságával közölni.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Az ellenség rohamtámadásai Flandriában, amelyek a szárnyakon harminc kilométernyi távolságban kiterjeszkedtek, veszteségteljesen szétzúzódtak. Bridraszternál, az Iser mellett és Langemarcknál ért el az ellenfél helyi sikereket. Itt még folyik a harc. San Jansbeldtől, Yperntől keletre, a Lyz melletti Peronanál az ellenséget mindenütt visszavetettük. Artoisban és Verdunnél erős tűzharc folyik. Keleten nem történt esemény.

HIREK.

Vázsonyi Vilmos díszmagyarban.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Sok minden jót el lehet mondani a népszerű igazságügyminiszterről, de azt még legjobb barátjai sem mondhatják, hogy Vázsonyi Vilmos a legutolsó divat szerint öltözködnék. A miniszter nem dendi és hívei számára már az is esemény, ha különös alkalmakkor Zakó helyett redingót, vagy zsebkendő fészül a testén. Most vár azonban az igazi érdekesség tisztelői és barátai nagy táborára.

A demokratáknak holnap a díszmagyaros vezért lesz alkalom megünnözni. Holnap van a király születésnapja, augusztus 20-ikán pedig Szent-István ünnepe és ezekre az alkalmakra díszmagyart csináltatott magának Vázsonyi Vilmos. Hogy eddig nem volt neki díszmagyarja, azon senki sem csodálkozik, mert bármily nagy arányú volt közéleti szereplése sohasem volt szüksége, hogy mentében és forgóval jelenjen meg.

Most így fogjuk őt látni szép, egyszerű fekete díszmagyarban, görbe karddal az oldalán. Bele kellett neki, a nagy demokratának törődnie abba, hogy díszmagyar teszi a minisztert, még ha egy Vázsonyi is van benne.

Lopott szőlőt árulnak az aradi piacon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pár nap óta mióta a szőlő érés megkezdődött a hegyaljai községek előljárási garmadaszámra kapják a feljelentéseket a községek szőlőtulajdonosaitól, hogy szőlőjüket a környékből rengeteg sokan dézsmálják s a lopott szőlőket kosárszámra hozzák be Aradra ahol magas áron értékesítik. A lopások ellen nem tudják a szőlőket megvédeni s ezért a községek előljárási egymás között keresetek érintkezést, hogy ebben az ügyben radikális megoldást találjanak.

Pár nappal ezelőtt ezután felkérték Green Nándor rendőrfőkapitányt hogy ő is legyen segítségükre abban, hogy a szőlő dézsmálást valahogyan meggátolják. A rendőrfőkapitány ma rendeletet bocsátott ki a rendőrtiszteknek és rendőrközegeknek, hogy e hó 19-étől vasárnaptól kezdve csakis olyanok árulhatnak szőlő-

lőt, akiknek igazolványuk van községük előljárási garmadától arra, hogy a náluk lévő szőlő saját termésük és hogy mennyi szőlőt hoztak be Aradra. Minden igazolvány csakis egy napig érvényes. A főkapitány egyúttal erősítette a hegyaljai községek előljárási garmadát a rendelet kiadásáról ami bizonyára elejét fogja venni a lelketlen manipulálók garázdálkodásának. Azoktól akiknek nem lesz meg az előljárási igazolvány a rendőrség minden eljárás nélkül elfogja kobozni a náluk lévő szőlőt.

— A király születésnapja. Ma este a háziedred zenekara zenés takarodót rendezett a király születésnapjának előestéjén. Este 8 órakor indultak el a várból és magyar dalok hangjai mellett bejárták a főutakat, majd ismét visszatértek a várba. Gőfelsége születésnap-ünnepe alkalmából holnap az összes hitfelekezetek templomában isentiszteletet lesznek, amelyekre meghívták a hatóságokat is.

— Meghívó. Dicsőségesen uralkodó IV. Károly születésnapja alkalmából zsinagógánkban folyó hó 17-én péntek este fél nyolc órakor diszintisztelet tartatik, melyre az összes hatóságokat, testületeket és hitközségünk tagjait ezuton hívja meg az előljárási garmada.

Felhívás jelentkezésre. A m. kir. honvédelmi miniszterium 138811. elh. 4—917. sz. rendelet folytán felhívom mindazon Arad sz. kir. város területén lepedett erdélyi, bukóvinai és galíciai menekülteket, akik a katonai szolgálat alól felmentettek, miszerint hivatalomban haladéktalanul legkésőbb folyó hó 25-ig jelentkezzenek. Arad, 1917. augusztus hó 13. Variassy Lajos, polgármester.

— Fogházban öngyilkossá lett sportférfiu. Grázból jelentik: Dávid Emil, az ismert magyar sportférfiu, feldbachi nagy földbirtokos és istállótulajdonos, a gráci törvényszéki fogház egyik cellájában törülkőzőjével ma felakasztotta magát, s mire észrevették, már halott volt. A földbirtokost árdrágítás miatt tartóztatták le és 4 hónapja van vizsgálati fogságban. Sokszor hangoztatta, hogy öngyilkos lesz, mert nem jelenhet meg a turfón.

— Adót kell fizetni. Felhívatnak mindazok az adózók, kik a folyó évi harmadik adórészletet, valamint a régi, már esedékessé vált adó, hadmentességi-díj, utadó, visszabálozási költség, ipartestületi-díj, egyházi-adó, munkás betegségéypénztári hozzájárulási-díj és csatornázási költség tartozásaikat mindezekig nem fizették be, hogy tartozásaikat most már annál bizonyosabban fizessék be, mert különben tartozásaikat a végrehajtási-díjak felszámításával fogják tőlük behajtani. Városi adóhivatal.

— A Romanul szubvenciója. Szerdai számunkban a „Romanul” lapra vonatkozólag megjelent közleményünkre kijelentjük, hogy Baross Dezső kirendelt szakértő nekünk ebben az ügyben sem felvilágosításokat, sem adatokat nem adott.

— Betörés Ujaradon. Hans József ujaradi gazdálkodó házába, az éjjel ismeretlen tettesek betörték és élelmiszerekkel felhalmozott élel-kamráját kirabolták. Elloptak 1 métermázsza zsírt, több sonkát és szalonnát.

— Veszély karamból. Rövid egymásutánban két súlyosabb természetű baleset történt a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének vonalán. Napokkal ezelőtt Óthalom állomáson történt több kocsi összecszuzódásával végződő karamból, amelynél egy tolató vonat az állomáson áthaladni készülő egyik tehervonatot keresztezte megnyomta. Tegnap éjjel pedig Ujarad és Némettség között került egymással szembe a nyílt vonalon egy szabadságosokat vivő vonat és egy üres mozdony menet oly erővel, hogy a mozdonyok és kocsik romhalmazza, alól négy halottat és tizennégy súlyosan sebesült katonát huztak elő. A vizsgálat még nem derítette ki azt, hogy a Temesvár felől Arad felé haladó vonat hogyan hagyhatta el keresztezési parancs nélkül Vinga állomást és hogyan mehetett el Ujaradról az üres mozdony Vinga felé, amikor a vonat elhaladását jelezte a harangjelző készüléken Vinga. A hibék egymásra tetesződése lett okozója ezeknek a szegény szabadságra menő német katonák halálának és annak a tizennégy súlyosan sebesült szenvedésének, akiket az aradi katonai kórházakban helyeztek el ápolás céljából. Hír szerint az egyik mozdonyvezető is, holtan maradt a helyszínen.

— A tanács ítéletei. Az Aradi Közlöny megírta annak idején, hogy a rendőrbíró Luttwak Izsáknét tizenöt napi elzárásra és kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte, mert dohány árut csak tojás ellenében szolgáltatott ki. A feljelentés szerint három csomag negyven mineres cigarettadohányért tizenhárom darab tojást követelt, míg két doboz gyufáért két darab tojást. A tanács ma délután tartott ülésében felebezés következtében felülvizsgálta az elsőfokú ítéletet és azt helybenhagyta. Ugyancsak ma délután foglalkozott a tanács a legutóbbi feljelentett tejhajtásügyi ügyekkel is és minthogy a vegyvizsgáló állomás bizonyítványa szerint a tettenért hamisított tej negyvenöt-kilencven százalékgig vizezték, helybenhagyta az elsőfokú bíró öt-hét napos elzárási büntetéseket.

— Siessünk a központi Orfeumba a kitűnő műsort meg nézni — mert még csak 4 este lesz látható.

— Értesítés. Jacobi Gyula vizsgázott fogtechnikus műtermét Eötvös-utca 17. sz. alatt, a hó 18-án megnyitja és a n. é. közönség szíves partfogását kéri. 4505

— Lovélapár olcsóságok körpénél.

TARKASÁGOK.

(A vadászati tilalom.) Egy vadásztársaság beszélget. Történetesen jelen van egy hat éves kis fiú.

— Nemsokára megint lehet zergére vadászni, — mondja egyik vadász.

— Hat eddig miért nem lehetett? — kérdi a gyerek.

— Mert vadászati tilalom volt.

— Mi az a vadászati tilalom?

— Az azt jelenti, hogy a vadakat nem mindig szabad lőni.

— És miért?

— Mert a vadaknak bizonyos időben kicsinyeik vannak.

— Miért szabad az emberre mindig lővőt dőzni? Hiszen annak is vannak kicsinyei.

E kérdésre a vadásztársaság tagjai zavarba jöttek. Hossza szünet után egy öreg vadász a bölcs választ adta:

— Azért fiam, mert az emberre nincs vadászati tilalom...

MOZGOKEPSZINHAZ.

* A sellők királynője. (Rita Sacchetto az Apollóban.) A mozik koronázatlan királynője, akit ma már mindenki ismer s akinek nincsen szüksége semmi reklámra, hosszú szünet után ma újra szerepel a színház műsorán. Egy művészdrama keretében látjuk viszont, melyben egy festő feleségét alakítja, s akibe szerelmes lesz egy gazdag lord. A festő egy nagy képét látja meg az asszony hódolója melyben mint a Sellők királynőjét festi le a fiatal asszonyt és a hiányzó fejdíszét s adja kölcsön a családi kinostárból. Az asszonyt elazédti a ragyogó kincs, melyet meg is kap a lordtól és férje elől rejtgeti. A festő észre veszi a dolgot és hamisítványt készített a koronáról, az eredetit pedig a kastély tavaiba dobja, azután elutazik. Margot értesül férje haláláról, s miután neki semmi vagyona nincs, legdrágább kincsét, a koronát, elakarja adni. Az ékszerésznél azonban értesül, hogy a korona hamis. Margot gondolatai megzavarodnak a rettenetes esapásra, felölti magára a Sellők királynője fátyolos lengő ruháját és úgy lép mind mélyebbre a tóba, mely fenekén a valódi korona fekszik.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Sürgős a szántás.** A mezőgazdasági bizottság véleménye alapján - a gazdaközönség figyelmét felhívjuk arra, hogy az aratás után szántóföldjeiket szántassa lehetőleg azonnal fel a jobb termés biztosítása érdekében. A városi tanács.

SZERKESZTOI' UZENETEK.

H. A. Zombrád. Október 15-ig lehet vásárolni, kizárólag a község területén.
R. N. Sorsjegye nem nyert.

HIRDETMEY.

A jelenleg érvényben levő liszt és élelmiszer igazolványok utolsó édesékes szelvények most kerülőven beváltásra, tehát új igazolványok kibocsátása vált szükségessé.

A múlt tapasztalataim okulva, hogy a mostani nyári rekkenő hőségben a torlódások elkerülhetők legyenek, akként intézkedtem, hogy mindazok, akik buzával vagy liszttel nincsenek ellátva és hatósági ellátásra szorúlnak, a vagy élelmiszer igazolványt óhajtanak beszerezni, hogy ebbeli igényüket az I. ker. tartozó Schwartz János kereskedőnél, a II., III. és V. kerületekhez tartozók a Kerpich-cégnél, a IV. kerülethez tartozók Piblinger Lajosnál, a VI. kerülethez tartozók Schlésinger Bélánál, a VII. kerülethez tartozók Erbeszkern Bélánál, a VIII. kerülethez tartozók Kovács Lajosnál, a IX. kerülethez tartozók Ifj. Nagy János kereskedőknél, a XI. és XII. kerülethez tartozók a gáji kapitányi hivatalnál beszerezhető „bejelentő lapokon” jelentsék be.

A bejelentő lapok 4 fillérért

kaphatók, a melyből 1 fillér hadijótékonyaságra fordítottik.

Ezen bejelentő lapokon pontosan kitüntetendő a családító és családtagok neve, kora, foglalkozása, lakhelye, továbbá, hogy mit igényel, lisztet-e, vagy kenyeret és hány adagot, avagy csak élelmiszer igazolványt, végül a megfelelő rovatban megnevezendő azon kereskedőnek a neve, akinél ezen bejelentő lap alapján a köz-élelmiszeri hivatalban kiállítandó liszt, vagy élelmiszer igazolványt át akarja venni, mert a köz-élelmiszeri hivatal a kész igazolványokat a megjelölt kereskedők útján fogja a közönség részére a régi igazolványok beszolgáltatása ellenében később meghatározandó napokon kézbesítetteli.

A bejelentő lapokon a családtagok számát és foglalkozását a háztulajdonoson kívül a kerületi biztos is tartozik igazolni, akik felelősséggel tartoznak az adatok helyességéért.

A bejelentő lapok szabályszerű kitöltése után lehetőleg még e hét folyamán a városi portásnál leadandók, hogy az augusztus

A munkáját fel:

Stauber József

NYILTÉR.

Intelligens tökéletes gyorsíró

éjjeli munkára azonnal alkalmasást nyuz. —
Bővebbet a kiadóban.

Lámbeck János és fia „Hűs m. kir. szab. érckoporsógyára és temetőrendező-vállalata” Arad.

Aláírott testvérek és rokonok mély fájdalomtól megtört, bánatos szívvel tudatják, a szeretett jó testvér és rokon

özv. nagyorosi Juhász Ignacné

született Adámcsók Mária.

m. kir. pénzügyministeri tanácsos özvegye

folyó évi augusztus hó 15-én, d. u. 4 órakor, a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest, rövid idő alatt elvesztett jó és forrón szeretett férje, valamint szép reményekre jogosított végzett fiának elvesztése fölötti bánata következtében, rövid szenvedés után, bekövetkezett jobbjétre szenderültét.

Nemes szíve, mely övét forró szeretettel ölelte át, megszűnt dobogni. Az Ur megváltotta szenvedéseitől, adjon neki csöndes pihenést.

A megboldogult földi maradványai, augusztus hó 17-én d. u. 5 órakor fognak Kossuth Lajos-utca 58. sz. gyászházából, az ág. hitv. evang. egyház szertartásai szerint történt ima után, a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Béke anyja lebegjen fölötté!

Arad, 1917. augusztus hó 16.

Vujovits Györgyné szül. Adámcsók Zuzsánna, özv. dr. Remetey F. Károlyné szül. Adámcsók Lilla, Fekete Józsefné szül. Adámcsók Juszina, Adámcsók Árpád és neje, Kóhalmy Kornélné szül. Adámcsók Anna, testvérel Nagyorosi Juhász Imre százados és neje Nemesik Margitka, nagyorosi Juhász Irán férjzetű csesztivel Miske Györgyné, nagyorosi Juhász Tulika férjzetű Stiller Blamérné, nagyorosi Juhász Kálmán, nagyorosi Juhász Margitka, gyermekei. Stiller Adrienke, unokája. 21

Aláírottak fájdalomtól és megtört szívvel tudatják, hogy a legjobb férj, illetve atya, nagypapa és jó rokon

Taub József

folyó évi augusztus hó 15-én, este 9 órakor, élte 75-ik és boldog házassága 43-ik évében, rövid szenvedés után jobbjétre szenderült.

A drága halott hűt tetemei folyó évi augusztus hó 17-én, d. u. 5 órakor fognak az aradi ltr. sirkert halottas házából örök nyugalomra helyeztetni.

Béke és áldás lengjen drága porai fölötti! Arad, 1917. augusztus hó 16-án.

Taub Józsefné szül. Pless Julia neje. Özv. Klein Ignacné szül. Taub Gizella, Kohn Lipótne szül. Taub Eugénia, Taub Aranka, Szkomár Géza szül. Taub Izabella, Taub Margit, Reissfeld Józsefné szül. Taub Hajnalka gyermekei. Szendrő Mór, Kohn László, Szkomár Géza, Reissfeld József vejei. Pless Adolf és neje, özv. Santina Antalné, özv. Stern M.-né, Pless Johanna sógor és sógoronni. Szendrő Imre, Szendrő Béla, Szendrő Károly, Szendrő Veronka, Szendrő Ella, Szendrő Johanna, Kohn Magdus, Szkomár Mariska, Kohn Olga, Szkomár Anna, Reissfeld Alice unokái. 5455

CSAK

RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használgunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára	—	—	—	K. 6.60
Közep üveg ára	—	—	—	K. 3.30
Kis üveg ára	—	—	—	K. 1.20

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága
Nagykanizsán. 4981

Használt ólom
megvételre kerestetik.

23-án kezdődő liszt kiosztás akadálytalanul lebonyolítható legyen

Figyelmeztetem a közönséget, hogy liszt, vagy kenyér igazolványért csak az jelentkezzék, aki ellátatlan, tehát a termelők, a vásárlási igazolvánnyal bírók, a máv. és acsev., továbbá az egyes beszerzési csoportok alkalmazottai is mindazok, akik külön csak ellátva, hatósági ellátásban nem részesíthetők.

A hadszolgálati törvény alatt álló munkások a gyárak vezetőségénél tartoznak jelentkezni és ezek a bejelentő lapok rovatainak megfelelően készített és hitelesített kimutatást tartoznak a köz-élelmiszeri hivatalnak átadni, hogy részükre a további intézkedésig a liszt megfelelő mennyiségben kiutalható legyen.

Katona tiszték, katona tisztviselők, nős altiszték, valamint a tisztí étkedék csak a cs. és kir. ténparancsnokság által igazolt bejelentő lapok alapján nyernek liszt jegyeket.

A máv. és acsev. alkalmazottak pedig a háztulajdonos és kerületi biztoson kívül a jóléti bizottság

által igazolni tartoznak azon körülményt, hogy ők ott ellátásban nem részesülnek.

Mindazok, kik most liszt igazolványt váltottak, de később módjukban lesz buzát beszerezni, vásárlási igazolványt és örösi tanutsványt csak az esetben kapnak, ha liszt igazolványaikat vissza szolgáltatják.

A liszt és élelmiszer igazolványok gondosan megőrizendők, mert azokról másolat nem adatik ki.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy ezen intézkedéseket a saját érdekükben annyival is inkább tartásuk be, mert az ellenőrzés fokozottabb szigorúsággal fog teljesíteni és a családtagok száma a népszámlálás adataival fog megegyeztetni és mindazok, kik visszaéléseket követnek el, avagy hamis bejelentés alapján magukat kétszeresen óhajják ellátni, kihágást követnek el s ellenük a bejelentés a rendőr büntető bíróságnál haladéktalanul meg fogom tétetni.

Arad, 1917. augusztus 13-án.

Ersterde,

köz-élelmiszeri hivatal.

Cognac:

Keglevich,
Dékány,
Marty,
Adriatika gyártmány,
valamint likőr, rum- és vadói erdei

Málna-szörp
palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2056

Wetzberger Samuel
utódánál

Körösvölgyi Pál karakter
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

**Gépolaj,
Hengerolaj,
Tovolle gépszir,
Kocsikenőcs,**

állandó nagy raktár
1181

Imbert József
Arad.
Telefon 262. szám.

30 HP. Renault, luxus kiállított

AUTÓ

6 ülésel, minden bezzárával, teljesen kifogástalan állapotban, átöltözés miatt sürgősen

eladó.

Cím a kiadóban. 5369

Kifutófiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4-85 annuitás 95% árfolyam
65 évre 5-58 annuitás 90% árfolyam mellett, továbbá
aradi házakra
50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönöket folyósítást, valamint kisebb-nagyobb birtokok eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től.
Birtokok eladásra előjegyezve.

Eladó

egy waggonos
napi teljesítményű körzeti

Malom

teljesen modernül berendezve. Közlebbi felvilágosítással

Szücs Pál aradi cég szolgálat.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyhalmgyi gör. kel. rom. esperesi székháznak az aradi gör. kel. rom. Szentszék által 2597—1917. sz. a. jóváhagyott terv és költségjegyzék szerinti renoválása és tartarozása munkálatainak kiadása céljából **1. évi augusztus hó 22-én d. e. 11 12 óra**kor szóbeli versenytárgyalás fog megtartatni a helybeli gör. kel. esperesi hivatalban a következő feltételek mellett:

1. A költségjegyzék szerinti kikiáltási ár 9018 kor. 20 fillér.
2. A résztvevő vállalkozóka tárgyalás megkezdése előtt kötelesek a kikiáltási árnak 5 %-át készpénzben, avgy elfogadható értékpapirokban óvadék gyanánt az esperesi ker. pénztárába beletetni, mely óvadékat az illető vállalkozó a szerződés megkötése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-ára köteles kiegészíteni.
3. A vonatkozó terv és költségjegyzék szerinti munkálalatok csak egy vállalkozónak fognak kiadatni, fenntartja azonban magának az esperesi kerület képviselője azon jogát, hogy a munkálalatokat vállalkozók közül annak adja ki, ki több garanciát nyújt s kiben jobban megbízik.
4. A terv és költségjegyzék, valamint az árlejtés egyéb feltételei, a versenytárgyalás napjáig az esperesi hivatalban Nagyhalmgyon a hivatalos órákban betekintheők.
5. A versenytárgyaláson résztvevők semmi cím alatt sem követelhetnek az espereskerülettől, napidíjat avagy kiszállási költséget a megjelenésükből kifolyólag.

A nagyhalmgyi gör. kel. rom. espereskerületnek 1917. évi augusztus hó 11-én tartott képviselői üléséből.

Lázár Kornel,
gör. kel. rom. főesperes.

5398

Használt ólom

megvételre keresték.

Pályázati hirdetmény.

A jegyzői teendőknél legalább némi jogi jártas, egy közgazgatási és egy adóügyi ismeret, 2000—2000 kor. fizetés, lakás, fűtés és végrehajtáskor 5 kor. napidíj mellett, azonnal alkalmazást nyer. Ezen állásokat gyermektelen házaspár is betöltheti, mely esetben a fizetés 3000 kor. és végrehajtáskor 5 kor. napidíj és az összes jártat jövedelme. Román nyelvet bírók előnyben részesülnek.

Zarándbánya, 1917. aug. 14.

Bucurka József
körjegyző.

5446

Pályázati hirdetmény.

Hatósági liszt, tengeri petrol, cukor stb. kiméréséhez egy fiatal, ahhoz értő egyén, megállapodás szerinti fizetés mellett alkalmazást nyerhet. Jójárással bírók előnyben részesülnek. Ajánlatok a zarándbányai körjegyzőhöz adandók be.

5446

A „MÓKUS”

60 év óta lenálló fűszer, csemege és vegyesüzem-berendezés, háziipar-fővárosban, nyugatombai vonalánál

bérbeadó

csak képzett beszedőknek. Átláthatóan szűkregecs 20000 korona. Bérleti díjjal együtt 36000 korona. Cím: Gév. P-ite Józsefné, Veresegyházi L. u. 54. sz.

Matteino-féle

patkány- és egérvirtás

új eljárás szerint

Patkány- és egérvirtáshoz ajánlok **patkány- és egérvirtószert** baci-
kacot. A XX. század legnagyobb hatású patkány- és egérvirtószere, csak patkány- és egérre él meg, ezekbenre vagy állatra nem veszélyes. A szert a patkány- és egérirtásnál alkalmazzák.

A patkány- és egérvirtószert baci-
kacot.

1 liter adag 2-300 patkány elirtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány elirtására 20 K.

Matteino

vegyészeti laboratórium

Arad, Dózsa Béni-tér 1. szám.

Telefon 10-45. 501

A

Dékáncsabai Serfőztartó

Részenytársaság

garantált patkányirtó foxterrier

garantált patkányirtó foxterrier

kutyákat

keres. 5860

Részletes leírást tartalmazó ajánlatok a cég címére **Békéscsabára** intézendők.

HIRDETÉMÉNY!

Arról értesültem, hogy az állatvásárookra való felhajtás alkalmával általánossá kezd válni az a régi szokás, hogy a tejelőállatok tőgyét az állat jó tejelőképességének bizonyítása céljából mesterségesen felduzzasztják, szóbanforgó eljárás egy közgazdasági és állatkereskedelmi, valamint állatvédelmi szempontból egyaránt káros, az állatok egészségi állapotát is veszélyezteti, azoknak nagyfokú felesleges kizárásával jár. Ennélfogva a magyar királyi földművelésügyi minisztérium 52605—III. A—I—1917. sz. rendelete alapján megtiltom a tehének tőgyének mesterséges felduzzasztását, történjen az akár eszközök, vagy szerek alkalmazásával, akár ki nem fejtés által, illetve a szopósborjunak az anya tőgyétől való távoltartásával, vagy bármily más módon.

Aki ezt a tilalmat megszegi vagy kijátsza, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és ezen rendelet alapján 200 kor.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Arad, 1917. évi augusztus 3.

Greu, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetésére 10 fillér. Vas-tagabb betűkkel 20 fillér.

A vas-tagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmával fegva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

33 éves

magános, egészséges ur ember, kinek 2600 kor. évi nyugdíja, 10.000 kor. készpénze van, közös háztartásra lépne egy tisztességes nyugdíjas urinnal. Címét a kiadóhivatalba kérék „Egyetértés” jellegére. 5452

34 éves

Özvegyasszony keresi házasság céljából állam tanító ismeretséget. Leveletet „Phönix” jellegére a kiadóba kér. 5448

Levelezés.

„Tuberculozának”

levele van a kiadóban. 5456

„Ugy szeretnék boldog lenni.”

Sürgős levele van a kiadóban. 5427

Egy fiatal

asszonyka, ki szerelmében csalódott, oly középkorú díszingvált ur ember ösmérettségét keresi, ki öt bányában megvizsgálta. Levelet „Keresem a boldogságom” jellegére a lapban jelezve kér. 5437

Alkalmazást nyer.

Gyakorlott, ügyes

kiszolgáló leányt vagy segédet keresek csemege- és fűszerüzlet részére. Lázár Gyula, Arad. 5436

3 tagú

családhoz mindent keresek. Ségla, Neuman Samu utca 1-3. 5419

Ügyes

bejáró, ki vadlókeféleshez ért, felvétetik. Borsos-körút 37., II. em. Schönberger. 5443

Okleveles

nevelőnőt keresek tanyára 2-ik polgárista leány, német és zongora oktatásával Kardos, Cseffa, Bihar megye. 5447

35-40 éves

nő, ki házőldögél elvételét vállalja, 2-3 tagú családhoz vidékre felvétetik. Krauszné Arad tér 3. 5449

Körösből német nevelőnő

kerestetik. Érdeklődni Vas drogeriában Arad. 5453

A Honnia kalapgyártásában

elsősorú képzésű állandó munkára jó fizetéssel felvétetik. 5330

Deutsches Fräulein

aus gutem Hause wird zu zwei kleinen Mädchen im Alter von 5 u. 7 Jahren gesucht. Adresse in der Expedition d. Blattes. 5398

Segéd,

ki engros üzletben már alkalmazva volt, azonnali belépésre felvétetik Ehrenfeld ignác fűszerüzletében Arad. 5406

Hazmentes,

románnyelv ismeretű, erélyes önálló expeditort keresek Pankotai fáteltem részére, azonnali belépésre. Klein B. Vilmos, Arad. 5426

Lakást keres.

2-3 szobás

lakás mellékhelyiségekkel, butorral vagy anélkül, szept. 1-re kerestetik. Levelet „Videki” jellegére kiadóba ker. 5433

2-3 szobás

lakás mellékhelyiségekkel azonnaira, vagy november 1-re kerestetik a belvárosban. Címeket a kiadóba kér. 5303

Vétel és eladás.

100 kere

zeup (roza) szalma eladó. Mihálin Constantin lelkész, Maroscsicsér. 5438

Corrajtó

Hendel-féle, kettős kosaru, szőlődaráló és szőlőtápos, eladók Rethy Bona gyógyszeresznél, Békéscsábán. 5444

Fényképezőgép

Görz „Dagor”, redőnyzáros, 9x12-es kettőlakkal, táskával eladó. Flórián utca 28. sz. 5450

Vágyoztatonyót

minden mennyiségben veszek Szűts Pál Arad telefon 613. 5141

Ajánalom

legjobb minőségű posta ádámot 1-10 kg. csomagoláshoz, legolcsóbb árban. Kencsik-ház-nyitóköke, keresek. Poliak Sándor, Nádor-utca 14. 5272

E. 615 naxtal.

uri garnitúra eladó. Vágóhid-utca 30. Telefon 785. 5305

Méssz

legjobb és legolcsóbban kapható. Kölcsey utca 10. sz. építkezésnél. 5387

Alkalmi elindásokra

megbízás. Hordók, kádák, málnaszörp, nyírfaesprű, meszelőru, kalapácsnyél. A. Anlatok kívánatra Schalleus ügyvéd ségtől Lugos-K. Telefon 16. Előjegyzések beszerzésekre és eladá-okra elfogadtam és di men esen nyílvántartatnak. 6404

Cement

50-60 Mm. eladó. Reisz József Alsó-sísimánd. Telefon 3. 5409

Stamenul rózsája

és minden zenemű a pható. Deák Béla könyv- és papírkereskedésben, Arad, Forray-utca. Telefon 402. 4421

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek Iroda Lovarda-u. I. szám, telefon 1097, vagy Lázár Iroda, Haaszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

Veszek

használt átfurt, boros, sörös, ásványvízes és hordó dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Kúddeményeket az Aradi Közlöny továbbít. 5000

Ingatlan.

A vidékről beköltözők figyelmébe!

Aradváros legszébb helyen egy emeletes családi ház, melyben november 1-ére egy 8 szobás lakás üresedik, eladó Bővebbet a kiadóhivatalban. 5386

Angyal u. 20.

számú új ház, több lakással eladó. 5425

Magánok

6 szobás lakással, kerttel eladó. Purgly Lajosné-u. 180. 5441

Kisebb, jókárban

lévő magánházat, megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 5434

Aradon

a belváros közelében 2 nagyholdas kert telerezében szőlővel, kisebb-nagyobb épületekkel, szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5430

Eladó

egy villanyerőre berendezett daráló malom kényelmes lakással és gazdasági épületekkel, sertésolakkal, zeup nagy telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó közlekedési út mellett. Cím a kiadóban 5390

Eladó

a belvárosban egy magánház udvarral és kerttel Cím a kiadóban. 5457

Eladó

egy kisebb emeletes ház a főúthoz közel. Cím a kiadóban. 5468

172.000 koronára eladó

a hetiplac keramitózott kővetenél 50 méteres utcai fronttal, egy új, emeletes ház, villany- és vízvezetékek felszerelve, 20 lakással, egy vendéglő, egy műhely, két holdas beltélekkel, állattenyésztésre vagy utcanyitásra is alkalmas, nagy gyümölcsös kerttel. Cím: Kasza-u. 6-7. 5428

Úrfi magánház

részben új és teljesen jókárban, kényelmes nagy lakással, sok mellékhelyiséggel, villanyvilágítással, gyönyörűen befasított udvarral, óriási gyümölcsös, szőlős, rézsárgasos, veteményes kerttel, eladó Udtelep és gazdálkodásra kiválóan alkalmas. Purgly L.-u. 118-120. 5301

Erzsébet-utca II.

számú ház nagy telekkel, nagy kerttel eladó. Bővebbet Batthyány-utca 8., délután 4-6-ig. 5374

Antich Lajos-utcaiban

kisebb magánház, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet: Berecz, ipar- és Népház. 5383

9 holdas szőlő

kölnával, terendezéssel nagy pincével 600 hektó hordóval, a gyoroki motorállomástól pár lépésre, cirka 60.000 korona, évi termései együtt eladó. Bővebbet Arad. Forray-utca 6. 5345

5 szobás urf magánház

modern berendezéssel, parkírozott fenyves udvarral, külön álló üres telekkel a házban eladó. Megtekinthető délután 4-6-ig. Cím a kiadóban. 4341

Ellátás.

Kösztonokat

katonatiszteleket is vállal azept. 1-től. magános urinó. Levelet „Korrek” jellegére kiadó továbbít. 5432

Ellátásba

vennek 1-2 I. és II. gimnazistát, ki fiammal járna, esetleg zongora használattal. Cím a kiadóban. 5439

Kisebb

tskolás leányokat teljes ellátásra elfogad magános urinó. Mikos Kelemen-utca 9. sz. 5451

Közepiskolai

tanulókat ellátásba vesz tanítónő. Cím a kiadóban. 5454

I. k. l. á. b. a.

táró intelligens urleányokat teljes ellátásba fogadok. Özv. Dr. Balog Benőné. Kias-utca 5/a. 5280

Iskolás fiúkat

teljes ellátásra felveszek. — Minden iskolához közel. Braunné, Szabadság-tér 12 szám, II. em. 19. 5399

Különléle.

Popovics Flóris

Marosborsa 257. házszám alatti lakósnő, f. hó 10-én, pénteken, egy általa ismeretlen ügyvednek, átadott egy földügvet. Kéri az illetőt, hogy nevet és címet 3 napon belül közölje vele, mert máskülönben a megbízást semmisnek tekint. 5431

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u. Barna Béla hirdetsi és hírlapirodájában Zrínyi- és a Kossuth-utcai papíruzetben. 5278

Egy murakósi

két és fél éves mént cserélné ugyanilyen idős, esetleg idősebb murakósi kancáért a Takácsy Gazdaság, Kőrösi. 5278

Gyógyászat.

Hehs Vassas chinacora.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegpanajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan verképzés és vérjavító, biztos óvszer máriikus fertőzések és minden infekcióból eredő megbetegedések ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor. Hehs gyógyszerár. Földes gyógyszerár. 12

Dr. Schajkovasky

lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban. 12

Tyukaszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukaszem-tapasza. A legmegrozzottabb tyukaszem a tapaszt párnápl használata után leválik. a gyótró fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. Arad. 12

Ráh és viasketogés

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyszertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171

Oktatás.

Gyorskirant

tanít olcsón és rövid idő alatt. Jelentkezések d. u. 2-4-ig. Purgly Lajosné-utca 180. sz. 5441

Üzletek.

Gróf Tisza István utca 2. szám

Kalmérés és szálloda, étterem, november 1-től kiadó. Érdeklődni ugyanott. 5459

17760-1917. kh.

HIRDETMÉNY!

A kenderfonalakra és azokból készült árura vonatkozó 469-1917. M. E. számú és 470-1917. M. E. számú rendeletében meg szabott bejelentési határidők módosítása tárgyában kelt 2395-1917. M. E. sz. kormányrendeletet a következőkben teszem közzhírré

Mindennemű egyszerűs. vagy cérnázott kenderfonal (kenderszál és kenderkócfonal) valamint kenderanyagall kevert ily fonal készleteinek bejelentése, kény szereladása, valamint a kenderanyag (kikészített kender és kenderkóc) felhasználásának szabályozásáról 469-1917. M. E. sz. alatt kiadott rendelet 2. paragrafusában, továbbá a kenderfonalból vagy kenderanyaggal vegyített fonalakkól előállított árak készleteinek bejelentéséről és a kenderfonalak (kenderszál és kenderkócfonal), valamint a kenderanyaggal vegyített fonalak, zsinegek és kötélverőárak feidoigozásának, vagy ezekből ezekből előállított árak felhasználásának és forgalmazhatóságának szabályozásáról 470-1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet 2. szakaszában (1. mindkét rendelet a Budapesti Közlöny 1917. évi május hó 12. napján megjelent 109. számában), a készletek három havonként ismétlődő bejelentéséről fognalt rendelkezések olyképmódosítottak, hogy az 1917. évi május hó 31-ik napja után teljesítendő készletbejelentéseket újabb intézkedésig az 1917. évi július-október hó (és így tovább) utolsó napján volt állapot szerint mindenkor a reá következő hónap (augusztus, november és így tovább) 10-ik napjáig kell beküldeni a Kender és Jutai pari Bizottság útján a kereskedelemügyi miniszterhez.

A 469-1917. M. E. számú rendelet, valamint a 470-1917. M. E. számú rendelet egyébként érintetlenül marad.

Arad, 1917. július hó 31.

Green, főkapitány.